PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
32008616	CPR Plurilingüe Padre Feijoo Zorelle	Ourense	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Comunicación e representación da realidade	6º Inf.	8	280

Contido	Páxina
1. Introdución	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	10
4.2. Materiais e recursos didácticos	11
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	12
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	12
6. Medidas de atención á diversidade	13
7.1. Concreción dos elementos transversais	13
7.2. Actividades complementarias	14
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	15
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	15
9. Outros apartados	15

1. Introdución

Esta programación está deseñada para ser desenvolvida, conxuntamente coas programacións das outras dúas áreas, a través da realización de unidades didácticas entendidas como proxectos de aula formados por situación de aprendizaxe. Consideramos fundamental seguir respetando o principio de globalidade á hora de deseñar estas situacións de aprendizaxe, onde se poñan en práctica habilidades e capacidades relacionadas coas tres áreas curriculares.

A programación da área de Comunicación e Representación da Realidade recolle os elementos curriculares que se traballarán ao longo do curso de 6º de EI co fin máximo de promover nas nenas e nenos as capacidades que lles permitan comezar a desenvolver ferramentas para comunicarse e interpretar a realidade a través de diferentes linguaxes e formas de expresión como medio para construír a súa identidade, representar a realidade e relacionarse coa contorna e coas demáis persoas que a habitan.

Tal e como aparece reflectido no PE, somos un colexio concertado de Educación Infantil, Primaria e Secundaria situado no centro de Ourense. A maioría das familias do centro proceden de familias de clase media-baixa na que os niveis de desenvolvemento socio-cultural son suficientes para levar a cabo procesos de estimulación cos fillos no fogar, e desta maneira colaborar coas tarefas da escola.

O alumnado de Educacion Infantil precisa establecer vínculos afectivos co profesorado e cos iguais que lle dean confianza para explorar as posibilidades que lle ofrece o entorno escolar. Propiciaranse contornas escolares saudables e seguras a través de medidas de prevencion, hixiene e promoción da saude adaptadas a esta etapa educativa e atenderase ao benestar emocional deste alumnado.

As actividades lectivas do presente curso centraranse en dar resposta as necesidades educativas básicas, aínda que a Educación Infantil non é unha etapa obrigatoria, partindo das aprendizaxes e competencias imprescindibles que, neste caso, de non ser desenvolvidas poidan perxudicar ao alumnado nun futuro e sempre flexibilizandoas para facilitar o traballo en todo o posible.

A PD debe axustarse ás características e necesidades dos alumnos. No 6º curso de Educación Infantil hai 7 alumnos escolarizados, todos eles castelán falantes e cinco xa estiveron matriculados no noso centro o pasado ano e solo dous son alumnos de novo ingreso. Hai un neno que presenta retraso madurativos na linguaxe oral propios desta etapa e que serán traballados dentro da propia aula.

A temporalización das unidades proposta é orientativa, podendo ser modificada tendo en conta as realidades educativas de cada alumno.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Manifestar interese por interactuar en situacións cotiás a través da exploración e do uso do seu repertorio comunicativo para expresar as súas necesidades e intencións e para responder ás esixencias da contorna.	1	1				1		
OBX2 - Interpretar e comprender mensaxes e representacións apoiándose en coñecementos e recursos da súa propia experiencia para responder ás demandas da contorna e construír novas aprendizaxes.	1	1			1			

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX3 - Producir mensaxes de maneira eficaz, persoal e creativa utilizando diferentes linguaxes, descubrindo os códigos de cada unha delas e explorando as súas posibilidades expresivas para responder a diferentes necesidades comunicativas.	1		1	1			1	1
OBX4 - Participar por iniciativa propia en actividades relacionadas con textos escritos, mostrando interese e curiosidade por comprender a súa funcionalidade e algunhas das súas características.	1	1		1				
OBX5 - Valorar a diversidade lingüística e dialectal presente na súa contorna, así como outras manifestacións culturais, para enriquecer as súas estratexias comunicativas e a súa bagaxe cultural.	1			1				1

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Que pasa cando se vai a luz?	Ao longo do trimestre traballaranse aspectos vinculados coa contorna da cociña. Partindo dunha situación problemática (Que pasa cando se vai a luz?) iremos avanzando en novos contidos, relacionando esta dependencia coa funcionalidade dos seus elementos, os tipos de electrodomésticos, a importancia da enerxía, que outras dependencias do fogar existen, que outros tipos de casa hai, como é nosa propia localidade, que profesións e oficios coñecemos. O obxectivo primordial será fomentar no alumnado as habilidades necesarias para comprender e actuar sobre a súa contorna inmediata, desenvolver o coñecemento da propia identidade e favorecer o coidado da súa saúde. Ademais, levaremos a cabo programas específicos destinados a fomentar a creatividade entendida como un estímulo do pensamento diverxente, a profundar no coñecemento de si mesmos e no recoñecemento de emocións, a promover a actividade e a saúde física e emocional, e a exercitar distintas formas de pensar e aprender.	100	X		
2	Como podemos curar unha árbore?	Este segundo trimestre traballaranse aspectos vinculados coa contorna do horto e o xardín. Partindo dunha situación problemática (Como podemos curar unha árbore?) iremos avanzando en novos contidos. Coñeceremos cales son as partes principais dunha planta, as diferenzas entre os seres vivos e os inertes, as necesidades vitais dos seres vivos, como se comunican os animais, como se alimentan, que profesionais dedícanse ao coidado das plantas e os animais.	90		X	

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
2	Como podemos curar unha árbore?	Fomentaremos no alumnado as habilidades necesarias para comprender a realidade que os rodea e interactuar coa súa contorna, descubrir e explorar aspectos relacionados coas plantas e os animais, e valorar a importancia dos bosques e espazos verdes.	90		X	
3	Por que non se ve sempre a lua?	Traballaremos o sistema solar partindo dunha situación problemática (Por que non se ve sempre a Lúa?) iremos profundando noutras cuestións de interese para o noso alumnado, como o lugar onde se atopa a Luna, como é o noso planeta, que é un observatorio, que hai no ceo, quen viaxa ao espazo. Poñeremos especial atención en fomentar no alumnado as habilidades necesarias para comprender a realidade que os rodea e interactuar coa súa contorna, descubrir e explorar aspectos relacionados co noso planeta, a Lúa e as estrelas, coñecer novas profesións, á vez que avanzamos nos contidos fundamentais das distintas áreas. Ademais, levaremos a cabo programas específicos destinados a fomentar a creatividade entendida como un estímulo do pensamento diverxente, a profundar no coñecemento de si mesmos e no recoñecemento de emocións, a promover a actividade e a saúde física e emocional, e a exercitar distintas formas de pensar e aprender.	90			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Que pasa cando se vai a luz?	100

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Interpretar as mensaxes transmitidas mediante representacións ou manifestacións artísticas, tamén en formato dixital, recoñecendo a intencionalidade do emisor e mostrando unha actitude curiosa e responsable.	Amosa iniciativa por compartir a sua interpretación de representacións ou manifestacións artísticas.	TI
CA2.6 - Relacionarse con normalidade a través da fala na pluralidade lingüística e cultural da súa contorna, manifestando interese por outras linguas, etnias e culturas.	Amosa iniciativa para facer aportacións nas situacións de intercambio comunicativo en diferentes linguas, por exemplo: asemblea e dinámicas de grupo.	
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	E quen de empregar expresións básicas e comunicarse en situacións cotiás en lingua extranxeira.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA3.2 - Interpretar de forma eficaz as mensaxes e as intencións comunicativas dos demais.	Comprende a intención comunicativa e interpreta as mensaxes emitidas por outras persoas e as interpreta correctamente.	
CA4.2 - Identificar algunha das características textuais e paratextuais mediante a indagación acompañada en textos de uso social libres de todo tipo de prexuízos e estereotipos.	E quen de identificar, diferenciar e clasificar palabras segundo as súas caraterísticas.	
CA5.1 - Identificar algunha das características textuais e paratextuais mediante a indagación acompañada en textos de uso social libres de todo tipo de prexuízos e estereotipos.	E quen de identificar, diferenciar e clasificar palabras segundo as súas caraterísticas.	
CA6.6 - Interpretar musicalmente mensaxes expresadas noutras linguaxes (oral, plástica, gráfica, escrita e corporal), indagando nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre elas.	E quen de expresarse musicalmente empregando a voz, o corpo e instrumentos musicais de percusión a partir de creacións feitas noutras linguaxes.	
CA7.1 - Interpretar as mensaxes transmitidas mediante representacións ou manifestacións artísticas, tamén en formato dixital, recoñecendo a intencionalidade do emisor e mostrando unha actitude curiosa e responsable.	Amosa iniciativa para compartir a súa interpretación de representacións ou maniafestacións artísticas.	
CA8.2 - Axustar harmonicamente o seu movemento ao dos demais e ao espazo como forma de expresión corporal libre, manifestando interese e iniciativa.	Participa en actividades de expresión corporal libre axustando o seu movemento ao espazo e as demáis persoas.	
CA9.2 - Interpretar as mensaxes transmitidas mediante representacións ou manifestacións artísticas, ou en formato dixital, recoñecendo a intencionalidade do emisor e mostrando unha actitude curiosa e responsable.	Comparte espontáneamente a súa interpretación de representacións ou manifestacións artísticas dixitais.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Convencións sociais do intercambio lingüístico en situacións comunicativas que potencien o respecto e a igualdade: atención, escoita activa, quendas de diálogo e alternancia. - Recoñecemento das particularidades lingüísticas da contorna máis próxima. - Fórmulas e expresións de convencións sociais básicas que regulan as relacións interpersoais. - Creación de textos ou enunciados orais formais e informais. - Identificación dos usos sociais e das funcións da lectura e da escritura: comunicativa, representativa e lúdico-creativa. - Situacións de lectura individual ou a través de modelos lectores de referencia. - Achegamento a textos literarios orais e escritos con contido libre de prexuízos, co fin de contribuír a desenvolver valores sobre cultura de paz, dereitos da nena e do neno, igualdade de xénero e diversidade funcional étnico-cultural. - Conversacións e diálogos ao redor de textos literarios libres de prexuízos e estereotipos sexistas. - Achegamento a propostas musicais en distintos formatos: escoitar, cantar, bailar e tocar. - Achegamento a diferentes formatos e soportes de expresión plásticos e visuais.

Contidos
- Exploración das posibilidades expresivas e comunicativas do propio corpo (cara, postura, ton, xestos¿) en actividades individuais e grupais libres de prexuízos e estereotipos sexistas. - Lectura e interpretación crítica de imaxes e información recibida a través de medios dixitais.

UD	Título da UD	Duración
2	Como podemos curar unha árbore?	90

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Interpretar as mensaxes transmitidas mediante representacións ou manifestacións artísticas, tamén en formato dixital, recoñecendo a intencionalidade do emisor e mostrando unha actitude curiosa e responsable.	Amosa iniciativa por compartir a súa interpretación de representacións ou manifestacións artísticas.	TI
CA2.1 - Participar en situacións de uso de diferentes linguas mostrando interese, curiosidade e respecto pola diversidade de perfís lingüísticos.	Amosa iniciativa para facer aportacións nas situacións de intercambio comunicativo en diferentes linguas , por exemplo na asamblea e dinámicas de grupo.	
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	Emprega expresións básicas e é quen de comunicarse en situacións cotiás en lingua extranxeira.	
CA3.1 - Percibir, identificar e discriminar sons da lingua aumentando o seu repertorio comunicativo e adquirindo progresivamente unha maior precisión.	Participa nas actividades e xogos de conciencia fonolóxica recoñecendo e diferenciando as unidades da lingua como fonemas, letras, sílabas e palabras.	
CA4.5 - Elaborar de forma escrita mensaxes expresadas noutras linguaxes (musical, plástica, gráfica, corporal e oral), indagando nas posibilidades comunicativas que ofrecen as transferencias entre elas.	É capaz de expresarse de xeito escrito empregando signos, palabras e oracións a partir de creacións feitas noutras linguaxes.	
CA5.5 - Expresar gustos, preferencias e opinións sobre distintas manifestacións artísticas, explicando as emocións que produce o seu gozo.	Amosa interese por expresar a súa opinión sobre unha manifestación artística nunha situación de intercambio comunicativo.	
CA6.6 - Interpretar musicalmente mensaxes expresadas noutras linguaxes (oral, plástica, gráfica, escrita e corporal), indagando nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre elas.	É quen de expresarse musicalmente empregando a voz, o corpo e instrumentos musicais de percusión a partir de creacións feitas noutras linguaxes.	
CA7.6 - Elaborar creacións plásticas a partir de mensaxes expresadas noutras linguaxes (musical, oral, gráfico, escrito e corporal) e indagar nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre eles.	Realiza obras plásticas empregando diferentes técnicas e materiais de xeito libre e dirixido.	
CA8.4 - Interpretar corporalmente mensaxes expresadas noutras linguaxes (musical, plástica, gráfica, escrita e oral) e indagar nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre elas.	É capaz de expresarse corporalmente empregando o corpo, o movemento, a cara e a postura a partir de creacións feitas noutras linguaxes.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA9.3 - Expresarse de maneira creativa utilizando diversas ferramentas ou aplicacións dixitais intuitivas e visuais para expresarse de maneira creativa.	Participa en actividades de creación con ferramentas dixitais para crear produtos propios e creativos.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Convencións sociais do intercambio lingüístico en situacións comunicativas que potencien o respecto e a igualdade: atención, escoita activa, quendas de diálogo e alternancia. - Achegamento á realidade lingüística da contorna. Fórmulas ou expresións que responden ás súas necesidades ou intereses. - Recoñecemento das particularidades lingüísticas da contorna máis próxima. - Discriminación auditiva e conciencia fonolóxica. - Interese pola produción de mensaxes empregando a lingua escrita en situacións contextualizadas. - Situacións de lectura individual ou a través de modelos lectores de referencia. - Establecemento de vínculos afectivos e lúdicos cos textos literarios. - Recoñecemento da intención expresiva nas producións musicais e/ou sonoras. - Respecto polas producións alleas. - Planificación da acción en producións plásticas. - Aproximación aos xogos de expresión corporal e dramática. - Lectura e interpretación crítica de imaxes e información recibida a través de medios dixitais.

UD	Título da UD	Duración
3	Por que non se ve sempre a lua?	90

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.4 - Axustar o seu repertorio comunicativo ás propostas, aos interlocutores e ao contexto, indagando nas posibilidades expresivas das diferentes linguaxes.	Interpreta mensaxes comunicativas respondendo con coherencia e amosando interese polas diferentes linguaxes.	TI
CA2.2 - Participar en diferentes situacións de uso das dúas linguas cooficiais recoñecendo a importancia de ambas as dúas para fomentar a riqueza cultural da nosa comunidade.	Mostra interese para facer aportacións nas situacións de intercambio comunicativo en diferentes linguas, por exemplo en asambleas e dinámicas de grupo.	
CA2.7 - Participar en interaccións comunicativas en lingua estranxeira relacionadas con rutinas e situacións cotiás.	É quen de empregar expresións básicas e comunicarse en situacións cotiás en lingua extranxeira.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA3.4 - Utilizar a linguaxe oral como instrumento regulador da acción nas interaccións cos demais con seguridade e confianza.	Emprega a linguaxe para chegar a acordos cos demáis e así satisfacer as súas necesidades e desexos.	
CA4.5 - Elaborar de forma escrita mensaxes expresadas noutras linguaxes (musical, plástica, gráfica, corporal e oral), indagando nas posibilidades comunicativas que ofrecen as transferencias entre elas.	Exprésase de xeito escrito empregando signos, palabras e oracións a partir de creacións feitas noutras linguaxes.	
CA5.4 - Participar en actividades de aproximación á literatura infantil, tanto de carácter individual coma en contextos dialóxicos e participativos, descubrindo, explorando e apreciando a beleza da linguaxe literaria.	Amosa iniciativa para facer aportacións nas situacións de intercambio comunicativo tras a escoita ou lectura dun texto literario.	
CA6.6 - Interpretar musicalmente mensaxes expresadas noutras linguaxes (oral, plástica, gráfica, escrita e corporal), indagando nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre elas.	É quen de expresarse musicalmente empregando a voz, o corpo e instrumentos musicais de percusión a partir de creacións feitas noutras linguaxes.	
CA7.6 - Elaborar creacións plásticas a partir de mensaxes expresadas noutras linguaxes (musical, oral, gráfico, escrito e corporal) e indagar nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre eles.	Realiza obras plásticas empregando diferentes técnicas e materiais de xeito libre e dirixido.	
CA8.4 - Interpretar corporalmente mensaxes expresadas noutras linguaxes (musical, plástica, gráfica, escrita e oral) e indagar nas posibilidades expresivas que ofrecen as transferencias entre elas.	É capaz de expresarse corporalmente empregando o corpo, o movemento, a cara e a postura a partir de creacións feitas noutras linguaxes.	
CA9.3 - Expresarse de maneira creativa utilizando diversas ferramentas ou aplicacións dixitais intuitivas e visuais para expresarse de maneira creativa.	Participa en actividades de creación con ferramentas dixitais para crear produtos propios e creativos.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Repertorio comunicativo e elementos da comunicación non verbal. - A lingua galega como parte da identidade da nosa comunidade autónoma. - Recoñecemento das particularidades lingüísticas da contorna máis próxima. - Utilización da linguaxe oral en situacións cotiás e as súas funcións: conversacións, xogos de interacción social e expresión de vivencias. - Creación de textos escritos en diferentes soportes. Outros códigos de representación gráfica: imaxes, símbolos, números¿ - Iniciación a estratexias de procura de información, reelaboración e comunicación. - Situacións de lectura individual ou a través de modelos lectores de referencia. - Conversacións e diálogos ao redor de textos literarios libres de prexuízos e estereotipos sexistas. - Identificación das funcións da linguaxe musical: comunicativa, representativa e lúdico-creativa. - Planificación da acción en producións plásticas.

Contidos
- Vivencia do xesto e do movemento como recursos corporais para a expresión, a comunicación e o intercambio afectivo. - Aproximación ao uso de ferramentas dixitais en procesos creativos.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Na posta en práctica do proxecto expóñense situacións diversos aprendizaxes, co obxectivo de lograr o desenvolvemento do alumnado de forma global atendendo a todas as súas capacidades e partindo de:
- A aprendizaxe por descubrimento: trátase de que os alumnos/as investiguen, busquen información, experimenten, debatan... en definitiva que eles sexan os protagonistas dos seus descubrimentos.
- A aprendizaxe cooperativa: o traballo en grupo, a colaboración e a cooperación son parte de moitas dinámicas e actividades fomentando que os alumnos aprendan a compartir, colaborar, respectar aos seus compañeiros... Proponse levar a cabo dinámicas que fomentes o traballo cooperativo.
- A aprendizaxe a través das intelixencias múltiples: propóñense situacións e actividades que permitan aos alumnos e alumnas abordar contidos desde o punto de vista das distintas intelixencias.
- A aprendizaxe metacognitivo: búscase que o alumno/a sexa consciente do que sabe e que aprenda a organizar os seus coñecementos. Non só centrarémonos en aspectos conceptuais, senón tamén nas actitudes, estratexias, procedementos.

A metodoloxía dun proxecto vén determinada polas decisións que se toman para organizar o proceso de ensino e aprendizaxe que se desenvolve nas aulas. É a base para establecer as relacións entre os mestres, o alumnado e os obxectivos de ensino. A calidade e variedade do que os nenos e as nenas aprenden depende case sempre de como o aprenden, de aquí a importancia da formulación metodolóxica de cada proxecto.

O proxecto Badabam! está pensado para que o alumnado poida aprender dun modo significativo, globalizador e motivador, onde a investigación e a curiosidade por descubrir son elementos destacados. Aprender de forma significativa permite aplicar o aprendido a outros contextos e realidades, o que implica que o alumnado estea motivado, que o que aprendan teña sentido e responda as súas necesidades, e que os axude a entender o que sucede á súa ao redor. Neste sentido, é necesario detectar os seus coñecementos previos, expor situacións próximas ás súas experiencias que lles xeren conflitos cognitivos que teñan que solucionar, e sobre todo organizar os contidos, planificar eixos temáticos, centros de interese, e crear un proxecto flexible que permita chegar a todos os alumnos e as alumnas, contribuíndo a que sentan seguros e confiados na súa propia aprendizaxe.

No desenvolvemento do proxecto Badabam! ten en conta os últimos estudos e avances da neuroeducación. Por iso, os materiais baséanse nos seguintes principios:
- Non hai aprendizaxe sen sorpresa e sen emoción.
- A curiosidade é o motor da aprendizaxe.
- As situacións de aprendizaxe han de ser significativas.
- Os contidos deben abordarse de forma globalizada.
- As aprendizaxes teñen que poder aplicarse á vida cotiá.

Ademais, o proxecto ten conta a vertente do desenvolvemento humano e intelectual do alumnado, buscando a súa implicación para desenvolver:
- As súas habilidades para comprender e actuar sobre o mundo.
- Os seus valores de non discriminación.
- As súas actitudes de apertura e respecto cara ás diferenzas.

En definitiva, o proxecto pretende iniciar ao alumnado nas competencias que lle permitan exercer unha cidadanía participativa, responsable, solidaria e comprometida.

Para conseguir levar á práctica estes principios, apoiouse en:
* Establecer tres contornas de aprendizaxe significativos:
- A cociña.
- O xardín e o horto.
- O garaxe.
* Partir dunha situación problemática.

Incluír os programas de:

- Creatividade: Este programa pretende traballar de forma sistemática a creatividade, entendida como un estímulo do pensamento diverxente e non só como a aplicación creativa de distintas técnicas plásticas. O traballo farase mediante propostas que integran as áreas do currículo: coñecemento de si mesmo, coñecemento da contorna e linguaxes. Para iso traballaranse habilidades creativas tales como a improvisación, a interpretación, a imaxinación, a síntese, a procura de alternativas, a conceptualización ou a tradución de varias linguaxes entre si.
- Obxectivos de Desenvolvemento Sostible (ODS): En 2015, a Organización das Nacións Unidas (ONU) aprobou a Axenda 2030, na que se incluían os Obxectivos de Desenvolvemento Sostible (ODS), unha oportunidade para que os países e as súas sociedades emprendan un novo camiño co que mellorar a vida de todas as persoas. Con este fin, expone unha serie de actividades que permitirán ao alumnado levar a cabo accions coas que comezar a interiorización dalgúns aspectos propostos para este cambio. Ademais do traballo individual, expone unha serie de suxerencias internivel (Aula aberta) enfocadas ao traballo con toda a comunidade educativa.
- Emocións: Este programa ten como obxectivo iniciar o desenvolvemento da intelixencia emocional e as habilidades que a sustentan, para que os nenos e as nenas afronten de maneira máis eficaz os retos que se atopen ao longo da súa vida e manteñan unhas relacións afectivas sas e equilibradas. Por iso, fomentarase a curiosidade e tentarase xogar coa sorpresa na formulación das propostas didácticas co fin de predisponer ao alumnado á aprendizaxe.
Neste programa traballaranse contidos relacionados coa conciencia, a regulación e a autonomía emocional, así como a competencia social e as competencias para a vida e o benestar.
- Descanso activo: Propostas baseadas nos avances da neuroeducación que melloran a aprendizaxe. O obxectivo fundamental deste programa é establecer xogos, rutinas e movementos que proporcionan un beneficio directo na aprendizaxe e na saúde física e emocional do alumnado.
- Rutinas e destrezas de pensamento: O seu obxectivo é ensinar ás alumnas e os alumnos distintas formas de pensar e aprender. A súa exercitación permitirá que estes, de maneira individual ou colectiva, discutan, razoen e reflexionen. As rutinas de pensamento son patróns cognitivos sinxelos que, practicándose con frecuencia, facilitarán a aprendizaxe do alumnado, ademais de potenciar a interrelación dos contidos adquiridos no contexto da vida real. Á súa vez, as destrezas permitirán profundar en determinadas estratexias de pensamento que favorecerán as aprendizaxes.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Libro do alumno
Caderno de adestramento
Biblioteca de aula, contos, libros.
Material artístico: pinturas, plastilina, marionetas...
Material de psicomotricidade: estructuras de gomaespuma, cordas, balóns, táboas de equilibrio...
Material funxibles convencionais e non convencionais.
Recursos dixitais: vídeos, cancións, láminas interactivas, xerador de tarxetas, xerador de textos
Material manipulativo: crebacabezas creativo e rulo de números e operacións
Dinamizador de aula
Mascota de aula
Blog da materia/RRSS
Ferramentas tecnolóxicas: ordenador de aula, conexión a internet, tablet, robot, proxector, reproductor de música.
PDI

Friso con pegatinas electroestáticas
Sellos para evaluar e traballar as emocións
Soportes para traballar a rutina e as destrezas de pensamento propostas
Comunidade educativa (alumnado, persoal docente e non docente, familias)e calquera persoa que interveña na vida do centro (visitas,etc)
Instrumentos musicais.
Material visual: carteis, bits, láminas...
Material curricular: currículo, P,E...

Con todos estes materiais e recursos intentamos que as actividades resulten motivadoras, con caracter práctico e que conleven sempre a adquirir unha nova aprendizaxe a través do xogo.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

A avaliación en Educación Infantil é global, continua e formativa. Avaliar consiste en realizar un seguimento ao longo do proceso educativo que permita poñer en relación os criterios de avaliación, asociados ás capacidades que se pretenden desenvolver, coas características e posibilidades do alumno, orientando e reconducindo o proceso de ensino-aprendizaxe. Da avaliación depende o éxito do proceso educativo, pois grazas a ela rediríxese aquilo que non funciona e créanse novas condutas ou actuacións que xeren unha maior aprendizaxe significativa.

Realizar unha avaliación inicial para detectar as principais necesidades e poder así iniciar o proceso de Ensinanza-Aprendizaxe dunha maneira máis segura e eficaz e establecer posibles estratexias de afondamento.

Como xa sinalamos, non só se presenta útil para o profesorado senón tamén para o alumnado, para quen conforma unha ferramenta de motivación no descubrimento e construción de novos coñecementos. Durante todo o curso levaranse a cabo, como xa explicamos no apartado de avaliación, varias avaliacións iniciais de tipo diagnóstico ao comezo de cada novo tema e unha ao comezo do curso para detectar posibles dificultades no alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.
Esta proba de avaliación inicial consistirá nunha batería de tres avaliacións diferentes que nos permitirán coñecer calquera necesidade do alumno/a:
Comezamos, durante a primeira semana do curso escolar, realizando unha proba diagnóstica adicional para detectar o grado de adquisición das aprendizaxes imprescindibles previstas para o anterior curso e o desenvolvemento das correspondentes competencias clave. Esta proba consistirá nunha serie de preguntas cos contidos mínimos do curso anterior.

Por último, levarase a cabo unha avaliación do benestar do alumno/a, mediante unha entrevista individual coa titora e coa asistencia, se si requirise, do Departamento de Orientación do centro para contextualizar a súa situación emocional e tomar as decisións profesionais de actuación que correspondan por parte do profesorado.

Suliñar o factor preventivo da avaliación inicial na atención á diversidade, tanto como medio para a identificación temprana das necesidades educativas como para proceder á aplicación das medidas que se consideren necesarias

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

Os criterios de cualificación están marcados pola consecución dos criterios para cada unidade didáctica segundo as táboas de indicadores que se elaborarán seguindo a escala de estimación: sen dificultade, en proceso, con dificultade; de forma que o alumno obterá a súa calificación en función do grao de consecución observado polo mestre.

Criterios de recuperación:

Este apartado non procede nesta etapa.

6. Medidas de atención á diversidade

Con esta programación damos unha resposta adecuada ás necesidades educativas de todo o grupo-clase. Con este obxectivo, iranse realizando axustes no proceso de aprendizaxe, de modo que cada alumno poida conseguir os obxectivos propostos participando da dinámica xeral da aula.
Agora ben, a atención á diversidade non só vai dirixida a aqueles alumnos que mostran dificultades destacables de aprendizaxe. Todos os alumnos presentan diferenzas, xa sexa en estilos de aprendizaxe, en niveis madurativos, etc. As medidas adoptadas son unha resposta a todos e cada un dos alumnos e han de ser respectuosas coas súas características persoais.
Partindo destas premisas, para cumprir coa atención á diversidade, propoñemos:
- Propostas de actividades con diversos graos de realización (reforzo e ampliación).
- Actividades diversas para traballar un mesmo contido.
- Diferentes tipos de agrupamientos na resolución das actividades: gran grupo, pequeno grupo e individual.
- Actividades que teñan aplicación na vida cotiá.
- Propostas que favorezan a expresión directa, a reflexión, a expresión e a comunicación.
- Contidos de aprendizaxe tratados de forma globalizada.
- Propostas de avaliación inicial ante un novo proceso de ensino-aprendizaxe.
- Utilización de procedementos e instrumentos de avaliación variados e diversos (cuestionarios, entrevistas, observación sistemática, probas obxectivas...)

Co obxectivo de dar resposta ás necesidades educativas do noso alumnado e atender aos seus distintos ritmos de aprendizaxe, faremos uso das fichas con adaptación curricular (AC) e das fichas de ampliación especialmente deseñadas para adaptar o proceso de ensino-aprendizaxe a cada momento e contexto.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3
ET.1 - Desenvolvemento afectivo e xestión emocional	X	X	X
ET.2 - Hábitos de control corporal	X	X	X
ET.3 - Pautas elementais de convivencia e relación social	X	X	X
ET.4 - Coidado da contorna e dos seres vivos	X	X	X
ET.5 - Educación para o consumo responsable	X	X	X
ET.6 - Educación igualitaria e libre de estereotipos	X	X	X

Observacións:

Os elementos transversais serán traballados de maneira globalizada.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición
Contacontos	Biblioteca de aula, contos, libros.
Conmemoracións e festividades	Teranse en conta todas as conmemoracións recollidas no calendario escolar.
Festival do Libro	Festival multidisciplinar con motivo do Día do Libro. Os alumnos contribuirán coa elaboración e exposición de traballos e a realización de diversas actividades.
Proxecto Postcrossing	Proxecto de intercambio de postais a nivel internacional.
Programa SI!	Programa de saúde integral da Fundación SHE para potenciar hábitos saudables nos alumnos.O Programa SI! incide en catro compoñentes básicos e interrelacionados entre si: ¿ Adquisición de hábitos de alimentación saudable. ¿ Práctica de actividade física. ¿ Coñecemento do funcionamento do corpo e corazón. ¿ Desenvolvemento dos factores de protección fronte ás adiccións.
Proxecto "Escola embaixadora do Parlamento europeo"	Traballos de difusión e coñecemento de Europa.
Ciencia activa	Proxecto en colaboración co Departamento de Bioloxía para fomentar a ciencia nos alumnos desde as primeiras edades.
Visita na aula de persoa experta	En cada unidade se convidará a unha persoa relacionada có ámbito traballado: músico, escritora, cociñeiros, sesión de ioga, conductoras de bus, etc
Proxectos medioambientais	Este proxecto baseado na defensa e concienciación da natureza consistirá na creación dunha horta urbana.
Semana da saúde	Programa de actividades, talleres e xogos para fomentar hábitos devida saúdables.
Booktubers	Proxecto incluído no plan lector do centro e que fomenta o gusto e disfrute pola lectura nos alumnos. Consiste na grabación de vídeos en familia recomendando os seus contos favoritos.
Plan de Benestar Emocional	Plan para acompañar á comunidade educativa para afrontar o reto colectivo do coidado emocional desde a transformación da convivencia, a aprendizaxe e a compensación socioemocional a través de redes de apoio para fomentar a participación e a corresponsabilidade nesta tarefa.
Actividades de transición a E.P.	Visita ás aulas de primaria ,xogos e/ou actividades coas alumnos e alumnos de 1º EP, padriños e madriñas do alumnado maior o primeiro día de clase, acto de graduación e despedida de EI,etc

Observacións:

Todas as actividades complementarias e extraescolares están diseñadas e levadas a cabo en colaboración co equipo de ciclo así como co equipo de dinamización da lingua galega, o equipo de biblioteca e o Departamento de Orientación.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Deseño de actividades adecuadas á contextualización e características do alumnado
Ferramentas técnicas e instrumentos de avaliación axeitadas
Consideración das necesidades do alumnado na nosa práctica docente
Uso axeitado dos diferentes materiais e recursos
Temporalización axeitada
Instrumentos curriculares presentes nas actividades.
Promóvese a participación das familias.
Empréganse diversos recursos didácticos.
Promóvese o desenvolvemento de diferentes capacidades e habilidades.
Existe coordinación co equipo docente.
A avaliación do alumnado utilízase para modificar o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

Descrición:

Ademáis avaliarase o proceso de ensino, a nosa labor docente así como a propia programación o que nos permitirá axustar as nosas actuacións á realidade do alumnado e as diferentes situacións.
Todos os indicadores de logro teranse en conta para recoller información sobre o proceso de ensinanza e así poder modificalo e melloralo.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A programación se valorará a través da realización dunha rúbrica na que se puntuarán os indicadores citados anteriormente.
Haberá un seguimento a través da aplicación Proens dende a coordinación de ciclo en Infantil ao rematar cada trimestre e ao final de curso.

9. Outros apartados

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
32008616	CPR Plurilingüe Padre Feijoo Zorelle	Ourense	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Crecemento en harmonía	6º Inf.	8	280

Contido	Páxina
1. Introdución	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	10
4.2. Materiais e recursos didácticos	11
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	12
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	13
6. Medidas de atención á diversidade	13
7.1. Concreción dos elementos transversais	14
7.2. Actividades complementarias	14
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	15
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	16
9. Outros apartados	16

1. Introdución

A programación da área de Crecemento e Harmonía recolle os elementos curriculares que se traballarán ao longo do curso de 6º de EI co fin de que os nenos e as nenas coñezan, dominen e coiden o seu propio corpo. Esta construción involucra diversas dimensións interdependentes, como o desenvolvemento e a valoración propia, a autonomía, a identidade ou a convivencia.
Esta programación está deseñada para ser desenvolvida, conxuntamente coas programacións das outras dúas áreas, a través da realización de unidades didácticas entendidas como proxectos de aula formados por tarefas, actividades e exercicios. Consideremos fundamental seguir respetando o principio de globalidade á hora de deseñar situacións de aprendizaxe, onde se poñan en práctica habilidades e capacidades relacionadas coas tres áreas curriculares.
Para levar a cabo unha concreción dos elementos curriculares que irán en cada unidade ou proxecto adaptable a diferentes realidades de aula, establecemos categorías xerais que actuarán coma centro de interese orientativo, pero que cada mestra ou mestre poderá adaptar a un tema máis concreto, sempre favorecendo que xurdan dos intereses das nenas e nenos.
Na etapa de Educación Infantil, plantexamos as unidades de programación baixo os principios de globalización e socialización. A través da experiencia persoal, conduciremos os procesos de aprendizaxe dos nosos alumnos baseándonos no xogo, a actividade e a aprendizaxe por descubrimento.
Os nosos alumnos deben adaptarse aos novos horarios, ao colexio, ás rutinas e aos compañeiros e por iso programamos actividades específicas para que esta incorporación realícese de modo fluído. Para iso contamos coa colaboración das familias, a través de entrevistas, neste período de adaptación e recollemos información dos pais e dos informes que nos traspasou a profesora titora do curso anterior. Só así poderemos desenvolver a nosa programación para o presente curso escolar 2023-24
A necesidade de programar é evidente, xa que facilita a organización da clase, evita a improvisación e a rutina, permite un control continuo introducindo as melloras oportunas, tendo en conta a realidade do alumno e do medio e conseguir un ensino máis estruturado, organizado, coherente e, por tanto, de maior calidade.

Tal e como aparece reflectido no PE, somos un colexio concertado de Educación Infantil, Primaria e Secundaria situado no centro de Ourense. A maioría das familias do centro proceden de familias de clase media-baixa na que os niveis de desenvolvemento sociocultural son suficientes para levar a cabo procesos de estimulación cos fillos no fogar, e desta maneira colaborar coas tarefas da escola.
O alumnado de Educacion Infantil precisa establecer vínculos afectivos co profesorado e cos iguais que lle dean confianza para explorar as posibilidades que lle ofrece o entorno escolar.
Propiciaranse contornas escolares saudables e seguras a través de medidas de prevencion, hixiene e promoción da saúde adaptadas a esta etapa educativa e atenderase ao benestar emocional deste alumnado.
As actividades lectivas do presente curso centraranse en dar resposta as necesidades educativas básicas, aínda que a Educación Infantil non é unha etapa obrigatoria, partindo das aprendizaxes e competencias imprescindibles que, neste caso, de non ser desenvolvidas poidan perxudicar ao alumnado nun futuro e sempre flexibilizandoas para facilitar o traballo en todo o posible.
A PD debe axustarse ás características e necesidades dos alumnos. No 6º curso de Educación Infantil hai 7 alumnos escolarizados, todos eles castelán falantes. Cinco que xa estiveron matriculados no noso centro o pasado ano e dous alumnos máis de novo ingreso. Un deles presenta retraso madurativo na linguaxe oral propio desta etapa e que será traballado na aula coa profesora.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Progresar no coñecemento e no control do seu corpo e na adquisición de distintas estratexias, adecuando as súas accións á realidade da contorna dunha maneira segura para construír unha autoimaxe axustada e positiva.	1				1	1	1	

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX2 - Recoñecer, manifestar e regular progresivamente as súas emocións expresando necesidades e sentimentos para lograr o benestar emocional e a seguridade afectiva	1	1			1	1	1	1
OBX3 - Adoptar modelos, normas e hábitos, desenvolvendo a confianza nas súas posibilidades e sentimentos de logro para promover un estilo de vida saudable e ecosocialmente responsable			1	1		1	1	1
OBX4 - Establecer interaccións sociais en condicións de igualdade, valorando a importancia da amizade, do respecto e da empatía para construír a súa propia identidade baseada en valores democráticos e de respecto aos dereitos humanos						1	1	1

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Que pasa cando se vai a luz?	Ao longo do trimestre traballaranse aspectos vinculados coa contorna da cociña. Partindo dunha situación problemática (Que pasa cando se vai a luz?) iremos avanzando en novos contidos, relacionando esta dependencia coa funcionalidade dos seus elementos, os tipos de electrodomésticos, a importancia da enerxía, que outras dependencias do fogar existen, que outros tipos de casa hai, como é nosa propia localidade, que profesións e oficios coñecemos. O obxectivo primordial será fomentar no alumnado as habilidades necesarias para comprender e actuar sobre a súa contorna inmediata, desenvolver o coñecemento da propia identidade e favorecer o coidado da súa saúde. Ademais, levaremos a cabo programas específicos destinados a fomentar a creatividade entendida como un estímulo do pensamento diverxente, a profundar no coñecemento de si mesmos e no recoñecemento de emocións, a promover a actividade e a saúde física e emocional, e a exercitar distintas formas de pensar e aprender.	100	X		
2	Como podemos curar unha árbore?	Este segundo trimestre traballaranse aspectos vinculados coa contorna do horto e o xardín. Partindo dunha situación problemática (Como podemos curar unha árbore?) iremos avanzando en novos contidos. Coñeceremos cales son as partes principais dunha planta, as diferenzas entre os seres vivos e os inertes, as necesidades vitais dos seres vivos, como se comunican os animais, como se alimentan, que profesionais	90		X	

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
2	Como podemos curar unha árbore?	dedícanse ao coidado das plantas e os animais. Fomentaremos no alumnado as habilidades necesarias para comprender a realidade que os rodea e interactuar coa súa contorna, descubrir e explorar aspectos relacionados coas plantas e os animais, e valorar a importancia dos bosques e espazos verdes.	90		X	
3	Por que non se ve sempre a lúa?	Traballaremos o sistema solarpartindo dunha situación problemática (Por que non se ve sempre a Lúa?) iremos profundando noutras cuestións de interese para o noso alumnado, como o lugar onde se atopa a Luna, como é o noso planeta, que é un observatorio, que hai no ceo, quen viaxa ao espazo. Poñeremos especial atención en fomentar no alumnado as habilidades necesarias para comprender a realidade que os rodea e interactuar coa súa contorna, descubrir e explorar aspectos relacionados co noso planeta, a Lúa e as estrelas, coñecer novas profesións, á vez que avanzamos nos contidos fundamentais das distintas áreas. Ademais, levaremos a cabo programas específicos destinados a fomentar a creatividade entendida como un estímulo do pensamento diverxente, a profundar no coñecemento de si mesmos e no recoñecemento de emocións, a promover a actividade e a saúde física e emocional, e a exercitar distintas formas de pensar e aprender.	90			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Que pasa cando se vai a luz?	100

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Recoñecer, identificar e representar o corpo na súa globalidade e nas súas diferentes partes mostrando un nivel de detalle acorde á súa idade ou estado madurativo, chegando a interiorizar paulatinamente o seu esquema corporal	Realiza a representación do seu corpo e identifica as súas diferentes partes.	TI
CA1.6 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais e mostrando destrezas motoras e habilidades manipulativas cada vez máis axustadas	Axusta os seus movementos e habilidades manipulativas ao xogo dirixido e espontáneo amosando cada vez máis control.	
CA2.1 - Identificar e manifestar os propios sentimentos, vivencias, emocións e comprender as dos demais.	Fai aportacións con iniciativa sobre as súas emocións, sentimientos e vivencias.	
CA2.7 - Expresar inquietudes, gustos e preferencias mostrando satisfacción e seguridade sobre os logros conseguidos.	Fai aportacións, con iniciativa, sobre os seus gustos, preferencias e inquedanzas.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.8 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía, aceptando as diferenzas individuais e evitando todo tipo de discriminación.	Acepta as diferencias individuais sen discriminar nos xogos e actividades colectivas, mostrando iniciativa e afecto.	
CA3.3 - Identificar situacións de risco e actuar coherentemente ante elas, aceptando as normas.	Acepta as normas evitando riscos.	
CA3.6 - Resolver con iniciativa e autonomía actividades da vida cotiá, colaborar en tarefas e aceptar as normas.	Resolve problemas de xeito autónomo, colaborando e aceptando as normas.	
CA4.4 - Relacionarse de maneira asertiva, con tolerancia e eficacia coas persoas coas que interacciona nas súas rutinas diarias e nas súas actividades cotiás.	Interaciona nas rutinas e nas actividades cotiás de xeito tolerante e asertivo coas demáis persoas.	
CA4.6 - Participar activamente en actividades relacionadas coa reflexión sobre as normas sociais que regulan a convivencia e promoven valores como o respecto á diversidade e o trato non discriminatorio cara ás persoas.	Fai algunhas aportacións sobre normas sociais e recoñece a importancia de cumprilas.	
CA4.8 - Participar, desde unha actitude de respecto, en actividades relacionadas con costumes e tradicións étnicas e culturais presentes na súa contorna mostrando interese por coñecelas.	Participa en actividades culturais mostrando interese por coñecelas.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Imaxe global e segmentaria do corpo: características individuais e percepción dos cambios físicos. Autoimaxe positiva e axustada ante os demais. - Adquisición das nocións básicas de orientación e coordinación de movementos ¿control progresivo da coordinación, ton, equilibrio e desprazamentos¿ co fin de adquirir autonomía na realización das tarefas. - Interiorización das nocións espazo-temporais nas actividades cotiás. - Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas. - Estratexias de axuda e colaboración en contextos de xogo e rutinas. - Valoración do traballo ben feito: desenvolvemento inicial de hábitos e actitudes de esforzo, constancia, organización, atención e iniciativa. - Identificación de situacións perigosas adoptando comportamentos axeitados na prevención de accidentes e enfermidades. - Actividade física estruturada con diferentes graos de intensidade. - Rutinas: planificación secuenciada das accións para resolver unha tarefa; normas de comportamento social na comida, o descanso, a hixiene e os desprazamentos, etc. - Estratexias de autorregulación da conduta. Empatía e respecto. - Xogo simbólico. Observación, imitación e representación de persoas, personaxes e situacións. Estereotipos e prexuízos. - Celebracións, costumes e tradicións. Ferramentas para o aprecio dos sinais de identidade étnico-cultural presentes na súa contorna.

Contidos
- Asentamentos e actividades da contorna.

UD	Título da UD	Duración
2	Como podemos curar unha árbore?	90

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.4 - Construír unha imaxe positiva propia e aceptar a súa identidade manifestando confianza nas súas posibilidades e recoñecendo as súas limitacións	Mostra confianza nas súas posibilidades e actúa acorde ás súas limitacións.	TI
CA1.6 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais e mostrando destrezas motoras e habilidades manipulativas cada vez máis axustadas	Axusta os seus movementos e habilidades manipulativas ao xogo dirixido e espontáneo amosando cada vez máis control.	
CA2.1 - Identificar e manifestar os propios sentimentos, vivencias, emocións e comprender as dos demais.	Fai aportacións con iniciativa sobre as súas emocións, sentimientos e vivencias.	
CA2.5 - Adquirir un nivel mínimo de tolerancia á frustración e ser capaz de adaptar o seu comportamento a diferentes situacións.	É quen de empregar de estratexias de xestión emocional para tolerar a frustración.	
CA2.8 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía, aceptando as diferenzas individuais e evitando todo tipo de discriminación.	Acepta as diferencias individuais sen discriminar nos xogos e actividades colectivas, mostrando iniciativa e afecto.	
CA3.5 - Respectar a secuencia temporal asociada aos acontecementos e actividades cotiás, adaptándose ás rutinas establecidas para o grupo e desenvolvendo comportamentos respectuosos cara ás demais persoas.	Recoñece e respecta os tempos das actividades cotiás, e as leva a cabo de xeito autónomo.	
CA3.6 - Resolver con iniciativa e autonomía actividades da vida cotiá, colaborar en tarefas e aceptar as normas.	Resolve problemas de xeito autónomo, colaborando e aceptando as normas.	
CA4.6 - Participar activamente en actividades relacionadas coa reflexión sobre as normas sociais que regulan a convivencia e promoven valores como o respecto á diversidade e o trato non discriminatorio cara ás persoas.	Fai algunhas aportacións sobre normas sociais e recoñece a importancia de cumprilas.	
CA4.7 - Desenvolver destrezas e habilidades para a xestión de conflitos de forma positiva propoñendo alternativas creativas e tendo en conta o criterio doutras persoas.	Resolve conflitos de forma positiva valorando os intereses de todas as persoas implicadas.	
CA4.8 - Participar, desde unha actitude de respecto, en actividades relacionadas con costumes e tradicións étnicas e culturais presentes na súa contorna mostrando interese por coñecelas.	Participa en actividades culturais mostrando interese por coñecelas.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Imaxe global e segmentaria do corpo: características individuais e percepción dos cambios físicos. Autoimaxe positiva e axustada ante os demais. - Desenvolvemento da identidade sexual e aceptación do corpo sexuado. - Adquisición das nocións básicas de orientación e coordinación de movementos ¿control progresivo da coordinación, ton, equilibrio e desprazamentos¿ co fin de adquirir autonomía na realización das tarefas. - Interiorización das nocións espazo-temporais nas actividades cotiás. - Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas. - Estratexias de axuda e colaboración en contextos de xogo e rutinas. - Aceptación e valoración axustada e positiva da súa persoa, confiando nas súas posibilidades e recoñecendo as limitacións propias. - Actividade física estruturada con diferentes graos de intensidade. - Rutinas: planificación secuenciada das accións para resolver unha tarefa; normas de comportamento social na comida, o descanso, a hixiene e os desprazamentos, etc. - Resolución de conflitos xurdidos nas interaccións sociais. - Xogo simbólico. Observación, imitación e representación de persoas, personaxes e situacións. Estereotipos e prexuízos. - Celebracións, costumes e tradicións. Ferramentas para o aprecio dos sinais de identidade étnico-cultural presentes na súa contorna. - Asentamentos e actividades da contorna.

UD	Título da UD	Duración
3	Por que non se ve sempre a lúa?	90

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.6 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais e mostrando destrezas motoras e habilidades manipulativas cada vez máis axustadas	Axusta os seus movementos e habilidades manipulativas ao xogo dirixido e espontáneo. amosando cada vez máis control.	TI
CA1.7 - Identificar semellanzas e diferenzas entre as persoas valorando positivamente a diversidade	Recoñece algunhas semellanzas e diferencias nas valorando a diversidade.	
CA2.1 - Identificar e manifestar os propios sentimentos, vivencias, emocións e comprender as dos demais.	Fai aportacións con iniciativa sobre as súas emocións, sentimientos e vivencias.	
CA2.5 - Adquirir un nivel mínimo de tolerancia á frustración e ser capaz de adaptar o seu comportamento a diferentes situacións.	É quen de empregar de estratexias de xestión emocional para tolerar a frustración.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.8 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía, aceptando as diferenzas individuais e evitando todo tipo de discriminación.	Acepta as diferencias individuais sen discriminar nos xogos e actividades colectivas, mostrando iniciativa e afecto.	
CA3.5 - Respectar a secuencia temporal asociada aos acontecementos e actividades cotiás, adaptándose ás rutinas establecidas para o grupo e desenvolvendo comportamentos respectuosos cara ás demais persoas.	Recoñece e respecta os tempos das actividades cotiás, e as leva a cabo de xeito autónomo.	
CA3.6 - Resolver con iniciativa e autonomía actividades da vida cotiá, colaborar en tarefas e aceptar as normas.	Resolve problemas de xeito autónomo, colaborando e aceptando as normas.	
CA4.6 - Participar activamente en actividades relacionadas coa reflexión sobre as normas sociais que regulan a convivencia e promoven valores como o respecto á diversidade e o trato non discriminatorio cara ás persoas.	Fai algunhas aportacións sobre normas sociais e recoñece a importancia de cumprilas.	
CA4.7 - Desenvolver destrezas e habilidades para a xestión de conflitos de forma positiva propoñendo alternativas creativas e tendo en conta o criterio doutras persoas.	Resolve conflitos de forma positiva valorando os intereses de todas as persoas implicadas.	
CA4.8 - Participar, desde unha actitude de respecto, en actividades relacionadas con costumes e tradicións étnicas e culturais presentes na súa contorna mostrando interese por coñecelas.	Participa en actividades culturais mostrando interese por coñecelas.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Descubrimento dos cambios que se producen nas persoas co paso do tempo, respectando as diferenzas. - Adquisición das nocións básicas de orientación e coordinación de movementos ¿control progresivo da coordinación, ton, equilibrio e desprazamentos¿ co fin de adquirir autonomía na realización das tarefas. - Interiorización das nocións espazo-temporais nas actividades cotiás. - Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas. - Estratexias de axuda e colaboración en contextos de xogo e rutinas. - Aceptación e valoración axustada e positiva da súa persoa, confiando nas súas posibilidades e recoñecendo as limitacións propias. - Actividade física estruturada con diferentes graos de intensidade. - Rutinas: planificación secuenciada das accións para resolver unha tarefa; normas de comportamento social na comida, o descanso, a hixiene e os desprazamentos, etc. - Resolución de conflitos xurdidos nas interaccións sociais. - Xogo simbólico. Observación, imitación e representación de persoas, personaxes e situacións. Estereotipos e prexuízos. - Celebracións, costumes e tradicións. Ferramentas para o aprecio dos sinais de identidade étnico-cultural presentes na súa contorna.

Contidos
- Asentamentos e actividades da contorna.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Na posta en práctica do proxecto expóñense situacións diversos aprendizaxes, co obxectivo de lograr o desenvolvemento do alumnado de forma global atendendo a todas as súas capacidades e partindo de:
- A aprendizaxe por descubrimento: trátase de que os alumnos/ as investiguen, busquen información, experimenten, debatan... en definitiva que eles sexan os protagonistas dos seus descubrimentos.
- A aprendizaxe cooperativa: o traballo en grupo, a colaboración e a cooperación son parte de moitas dinámicas e actividades fomentando que os alumnos aprendan a compartir, colaborar, respectar aos seus compañeiros... Proponse levar a cabo dinámicas que fomentes o traballo cooperativo.
- A aprendizaxe a través das intelixencias múltiples: propóñense situacións e actividades que permitan aos alumnos e alumnas abordar contidos desde o punto de vista das distintas intelixencias.
- A aprendizaxe metacognitivo: búscase que o alumno/a sexa consciente do que sabe e que aprenda a organizar os seus coñecementos. Non só centrarémonos en aspectos conceptuais, senón tamén nas actitudes, estratexias, procedementos.

A metodoloxía dun proxecto vén determinada polas decisións que se toman para organizar o proceso de ensino e aprendizaxe que se desenvolve nas aulas. É a base para establecer as relacións entre os mestres, o alumnado e os obxectivos de ensino. A calidade e variedade do que os nenos e as nenas aprenden depende case sempre de como o aprenden, de aquí a importancia da formulación metodolóxica de cada proxecto.
O proxecto Badabam! está pensado para que o alumnado poida aprender dun modo significativo, globalizador e motivador, onde a investigación e a curiosidade por descubrir son elementos destacados. Aprender de forma significativa permite aplicar o aprendido a outros contextos e realidades, o que implica que o alumnado estea motivado, que o que aprendan teña sentido e responda as súas necesidades, e que os axude a entender o que sucede á súa ao redor. Neste sentido, é necesario detectar os seus coñecementos previos, expor situacións próximas ás súas experiencias que lles xeren conflitos cognitivos que teñan que solucionar, e sobre todo organizar os contidos, planificar eixos temáticos, centros de interese, e crear un proxecto flexible que permita chegar a todos os alumnos e as alumnas, contribuíndo a que sentan seguros e confiados na súa propia aprendizaxe.

No desenvolvemento do proxecto Badabam! tivéronse en conta os últimos estudos e avances da neuroeducación. Por iso, os materiais baséanse nos seguintes principios:
- Non hai aprendizaxe sen sorpresa e sen emoción.
- A curiosidade é o motor da aprendizaxe.
- As situacións de aprendizaxe han de ser significativas.
- Os contidos deben abordarse de forma globalizada.
- As aprendizaxes teñen que poder aplicarse á vida cotiá.

Ademais, o proxecto tivo en conta a vertente do desenvolvemento humano e intelectual do alumnado, buscando a súa implicación para desenvolver:
- As súas habilidades para comprender e actuar sobre o mundo.
- Os seus valores de non discriminación.
- As súas actitudes de apertura e respecto cara ás diferenzas.
En definitiva, o proxecto pretende iniciar ao alumnado nas competencias que lle permitan exercer unha cidadanía participativa, responsable, solidaria e comprometida.
Para conseguir levar á práctica estes principios, apoiouse en:
Establecer tres contornas de aprendizaxe significativos:
- A cociña.
- O xardín e o horto.
- O garaxe.
Partir dunha situación problemática.
Incluír os programas de:
- Creatividade: Este programa pretende traballar de forma sistemática a creatividade, entendida como un estímulo do pensamento diverxente e non só como a aplicación creativa de distintas técnicas plásticas. O traballo farase

mediante propostas que integran as áreas do currículo: Crecemento en harmonía, descubremento e exploración da contorna, comunicación e representación. Para iso traballaranse habilidades creativas tales como a improvisación, a interpretación, a imaxinación, a síntese, a procura de alternativas, a conceptualización ou a tradución de varias linguaxes entre si.
- Obxectivos de Desenvolvemento Sostible (ODS): En 2015, a Organización das Nacións Unidas (ONU) aprobou a Axenda 2030, na que se incluían os Obxectivos de Desenvolvemento Sostible (ODS), unha oportunidade para que os países e as súas sociedades emprendan un novo camiño co que mellorar a vida de todas as persoas. Con este fin, expone unha serie de actividades que permitirán ao alumnado levar a cabo accions coas que comezar a interiorización dalgúns aspectos propostos para este cambio. Ademais do traballo individual,
expone unha serie de suxerencias internivel (Aula aberta) enfocadas ao traballo con toda a comunidade educativa.
- Emocións: Este programa ten como obxectivo iniciar o desenvolvemento da intelixencia emocional e as habilidades que a sustentan, para que os nenos e as nenas afronten de maneira máis eficaz os retos que se atopen ao longo da súa vida e manteñan unhas relacións
afectivas sas e equilibradas. Por iso, fomentarase a curiosidade e tentarase xogar coa sorpresa na formulación das propostas didácticas co fin de predispoñer ao alumnado á aprendizaxe.
Neste programa traballaranse contidos relacionados coa conciencia, a regulación e a autonomía emocional, así como a competencia social e as competencias para a vida e o benestar.
- Descanso activo: Propostas baseadas nos avances da neuroeducación que melloran a aprendizaxe. O obxectivo fundamental deste programa é establecer xogos, rutinas e movementos que proporcionan un beneficio directo na aprendizaxe e na saúde física e emocional do alumnado.
- Rutinas e destrezas de pensamento: O seu obxectivo é ensinar ás alumnas e os alumnos distintas formas de pensar e aprender. A súa exercitación permitirá que estes, de maneira individual ou colectiva, discutan, razoen e reflexionen. As rutinas de pensamento son patróns cognitivos sinxelos que, practicándose con frecuencia, facilitarán a aprendizaxe do alumnado, ademais de potenciar a interrelación dos contidos adquiridos no contexto da vida real. Á súa vez, as destrezas permitirán profundar en determinadas estratexias de pensamento que favorecerán as aprendizaxes.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Libro do alumno
Caderno de adestramento
Biblioteca de aula, contos, libros.
Material artístico: pinturas, plastilina, marionetas...
Material de psicomotricidade: estructuras de gomaespuma, cordas, balóns, táboas de equilibrio...
Material funxibles convencionais e non convencionais.
Recursos dixitais: vídeos, cancións, láminas interactivas, xerador de tarxetas, xerador de textos
Material manipulativo: crebacabezas creativo e rulo de números e operacións
Dinamizador de aula
Mascota de aula
Blog da materia/RRSS
Ferramentas tecnolóxicas: ordenador de aula, conexión a internet, tablet, proxector, reproductor de música.
Material visual: carteis, bits, láminas...

Instrumentos musicais.
Sellos para evaluar e traballar as emocións
Comunidade educativa (alumnado, persoal docente e non docente, familias)e calquera persoa que interveña na vida do centro (visitas,etc)
Material curricular: currículo, P,E...
Friso electroestático.

Con todos estes materiais e recursos intentamos que as actividades resulten motivadoras, con caracter práctico e que conleven sempre a adquirir unha nova aprendizaxe a través do xogo.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

A avaliación en Educación Infantil é global, continua e formativa. Avaliar consiste en realizar un seguimento ao longo do proceso educativo que permita poñer en relación os criterios de avaliación, asociados ás capacidades que se pretenden desenvolver, coas características e posibilidades do alumno, orientando e reconducindo o proceso de ensino -aprendizaxe. Da avaliación depende o éxito do proceso educativo, pois grazas a ela rediríxese aquilo que non funciona e créanse novas condutas ou actuacións que xeren unha maior aprendizaxe significativa.
Realizar unha avaliación inicial para detectar as principais necesidades e poder así iniciar o proceso de Ensinanza-Aprendizaxe dunha maneira máis segura e eficaz e establecer posibles estratexias de afondamento.
Como xa sinalamos, non só se presenta útil para o profesorado senón tamén para o alumnado, para quen conforma unha ferramenta de motivación no descubrimento e construción de novos coñecementos. Durante todo o curso levaranse a cabo, como xa explicamos no apartado de avaliación, varias avaliacións iniciais de tipo diagnóstico ao comezo de cada novo tema e unha ao comezo do curso para detectar posibles dificultades no alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.
Esta proba de avaliación inicial consistirá nunha batería de tres avaliacións diferentes que nos permitirán coñecer calquera necesidade do alumno/a:
Comezamos, durante a primeira semana do curso escolar, realizando unha proba diagnóstica adicional para detectar o grado de adquisición das aprendizaxes imprescindibles previstas para o anterior curso e o desenvolvemento das correspondentes competencias clave. Esta proba consistirá nunha serie de preguntas cos contidos mínimos do curso anterior.
Por último, levarase a cabo unha avaliación do benestar do alumno/a, mediante unhaentrevista individual coa titora e coa asistencia, se si requirise, do Departamento de Orientación do centro para contextualizar a súa situación emocional e tomar as decisións profesionais de actuación que correspondan por parte do profesorado.

A evaluación inicial é un proceso que leva implícito unha serie de acordos para a posterior planificación do proceso educativo baseado na análise, tanto das competencias clave do alumnado como das necesidades do grupo, na primeira unidade do curso se levará a cabo a avaliación inicial ou diagnóstica a través de:
- Observación directa, sistemática e rexistrada da participación do alumnado nas actividades e propostas didácticas.
- Análise das produccións plásticas, escritas, musicáis, etc realizadas polo alumnado
- Información aportada polas familias ou titores legais na entrevista inicial.
- Diagnóstico do estado físico, emocional, coñecementos previos e limitacións de cada alumna e alumno.

Suliñar o factor preventivo da avaliación inicial na atención á diversidade, tanto como medio para a identificación temprana das necesidades educativas como para proceder á aplicación das medidas que se consideren necesarias.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

Os criterios de cualificación están marcados pola consecución dos criterios para cada unidade didáctica segundo as táboas de indicadores que se elaborarán seguindo a escala de estimación: sen dificultade, en proceso, con dificultade ; de forma que o alumno obterá a súa calificación en función do grao de consecución observado polo mestre.

Criterios de recuperación:

.Este apartado non procede nesta etapa.

6. Medidas de atención á diversidade

Con esta programación damos unha resposta adecuada ás necesidades educativas de todo o grupo-clase. Con este obxectivo, iranse realizando axustes no proceso de aprendizaxe, de modo que cada alumno poida conseguir os obxectivos propostos participando da dinámica xeral da aula.
Agora ben, a atención á diversidade non só vai dirixida a aqueles alumnos que mostran dificultades destacables de aprendizaxe. Todos os alumnos presentan diferenzas, xa sexa en estilos de aprendizaxe, en niveis madurativos, etc. As medidas adoptadas son unha resposta a todos e cada un dos alumnos e han de ser respectuosas coas súas características persoais.
Partindo destas premisas, para cumprir coa atención á diversidade, propoñemos:
- Propostas de actividades con diversos graos de realización (reforzo e ampliación).
- Actividades diversas para traballar un mesmo contido.
- Diferentes tipos de agrupamientos na resolución das actividades: gran grupo, pequeno grupo e individual.
- Actividades que teñan aplicación na vida cotiá.
- Propostas que favorezan a expresión directa, a reflexión, a expresión e a comunicación.
- Contidos de aprendizaxe tratados de forma globalizada.
- Propostas de avaliación inicial ante un novo proceso de ensino-aprendizaxe.
- Utilización de procedementos e instrumentos de avaliación variados e diversos (cuestionarios, entrevistas, observación sistemática, probas obxectivas...)

Entendidas como o conxunto de medidas, ordinarias e extraordinarias, que teñen por finalidade adecuar a resposta educativa ás diferentes necesidades, características, ritmos e estilos de aprendizaxe, motivacións e intereses, asi como á situación social, cultural e de saúde de todo o alumnado, se porá especial atención a finalidade preventiva, adaptando a práctica educativa ás características personais do noso grupo e alumnado, asi como aos seus intereses e necesidades, e a consideración da diversidade como un valor, defendendo asi un modelo inclusivo que potencie a metodoloxía baseada na diversidade , igualdade de oportunidades,e colaboración e tamén na cultura tecnolóxica e innovadora, aproveitando as posibilidades das TIC para o alumnado (apps para estimulación da linguaxe, razonamento, atención,etc)

Adecuaremos sempre a estructura organizativa do centro e a xestión da aula ás características do noso alumnado NEAE, e levaremos a cabo medidas como:
-Organizar o aula de forma accesible, adecuaremos tempos e rutinas en base ás súas necesidade(fisiolóxicas), afectivas, de movemento e curriculares.
-Adecuar á programación didáctica, realizarase unha interpretación flexible do currículum axustada ao grupo clase e ao alumnado con NEAE.
- Utilizar metodoloxía colaborativa e cooperativa, seguindo as líñas marcadas no P.E. do centro, seguindo os principios do DUA e propoñendo diferentes medios de acceder á información, de expresarse e de motivar ao alumno.
-Adaptar os tempos, instrumentos e procedementos de avaliación, usando os que mellor se adapten ás características de éste alumnado.
-Aproveitar as posibilidades das TIC para todo tipo de alumnado utilizando diferentes apps para estimulación da linguaxe, o razonamento e la atención.

- Buscar de maneira continua interactuar co alumnado NEAE, estimulando a súa iniciativa e promovendo o interese por aprender.
-Transmitir a información de maneira clara, concisa e con frases/explicaciones cortas.
- Secuenciar as tarefas, incluso con referencias visuales como pictos e axendas.
- Traballar con axudas directas e demostracións (traballo de modelado e imitación).
- Deseñar propostas didácticas seguindo o modelo TEACCH
- Evitar tareas repetitivas e sen interese para o alumnado, que poden facer aparecer conductas disruptivas, a non ser o caso de aqueles alumnos que polas súas necesidades necesiten facer ese tipo de actividades para reforzar aprendizaxes e aportar seguridade.
- Primar o esforzo e non o resultado, intentando siempre aumentar a autoestima, adoitando un enfoque emocional nas actividades, tanto como medida preventiva da discriminación como medio para a valoración das diferencias.
- Ofrecer propostas onde o alumnado poida participar en base as súas capacidades levando a cabo propostas SEM para aquel alumnado que o necesite.
- Ofrecer sempre situacións de éxito, para ir aumentando a dificultade progresivamente.
- Intervir educativamente sempe dende un enfoque multidisciplinar: (titoría, DO, familia ou titores legais, servicios sanitarios, sociais,etc).
Co obxectivo de dar resposta ás necesidades educativas do noso alumnado e atender aos seus distintos ritmos de aprendizaxe, faremos uso das fichas con adaptación curricular (AC) e das fichas de ampliación especialmente deseñadas para adaptar o proceso de ensino-aprendizaxe a cada momento e contexto.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3
ET.1 - Desenvolvemento afectivo e xestión emocional	X	X	X
ET.2 - Hábitos de control corporal	X	X	X
ET.3 - Pautas elementais de convivencia e relación social	X	X	X
ET.4 - Coidado da contorna e dos seres vivos	X	X	X
ET.5 - Educación para o consumo responsable	X	X	X
ET.6 - Educación igualitaria e libre de estereotipos	X	X	X

Observacións:
Os elementos transversais serán traballados de forma globalizada

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición
Contacontos	Biblioteca de aula, contos, libros.

Actividade	Descrición
Conmemoracións e festividades	Teranse en conta todas as conmemoracións recollidas no calendario escolar.
Festival do Libro	Festival multidisciplinar con motivo do Día do Libro. Os alumnos contribuirán coa elaboración e exposición de traballos e a realización de diversas actividades.
Escolas Embaixadoras do Parlamento Europeo	Realizanse actividades de difusión e coñecemento de Europa.
Postcrossing	Proxecto de intercambio de postais a nivel internacional.
Ciencia activa	Proxecto en colaboración co Departamento de Bioloxía para fomentar a ciencia nos alumnos desde as primeiras edades.
Programa SI!	Programa de saúde integral da Fundación SHE e ofertado polo concello de Ourense.
Visita na aula de persoa experta	En cada unidade se convidará a unha persoa relacionada co ámbito traballado: músico, escritora, cociñeiros, sesión de ioga, conductoras de bus, etc
Proxectos medioambientais.	Este proxecto baseado na defensa e concienciación da natureza consistirá na creación dunha horta urbana.
Semana da saúde.	Realísanse actividades, talleres e xogos para fomentar hábitos de vida saudables.
Booktubers	Proxecto incluído no plan lector do centro e que fomenta o gusto e disfrute pola lectura nos alumnos. Consiste na grabación de vídeos en familia recomendando os seus contos favoritos.
Plan de benestar emocional	Proxecto para acompañar á comunidade educativa para afrontar o reto colectivo do coidado emocional desde a transformación da convivencia, a aprendizaxe e a compensación socioemocional a través de redes de apoio para fomentar a participación e a corresponsabilidade nesta tarefa.
Actividades de transición a E.P.	Visita ás aulas de primaria ,xogos e/ou actividades coas alumnos e alumnos de 1º EP, padriños e madriñas do alumnado maior o primeiro día de clase, acto de graduación e despedida de EI,etc

Observacións:

Todas as actividades complementarias e extraescolares están deseñadas e levadas a cabo en colaboración co equipo de ciclo, o equipo de normalización lingüística, o equipo de biblioteca, e o Departamento de Orientación.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Deseño de actividades adecuadas á contextualización e características do alumnado
Ferramentas técnicas e instrumentos de avaliación axeitadas

Consideración das necesidades do alumnado na nosa práctica docente
Uso axeitado dos diferentes materiais e recursos
Temporalización axeitada

Descrición:

Ademáis avaliarase o proceso de ensino, a nosa labor docente así como a propia programación o que nos permitirá axustar as nosas actuacións á realidade do alumnado e as diferentes situacións.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A programación se valorará a través da realización dunha rúbrica na que se puntuarán os indicadores citados anteriormente.
Haberá un seguimento a través da aplicación Proens dende a coordinación de ciclo en Infantil ao rematar cada trimestre.

9. Outros apartados

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
32008616	CPR Plurilingüe Padre Feijoo Zorelle	Ourense	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Descubrimento e exploración da contorna	6º Inf.	8	280

Contido	Páxina
1. Introdución	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	9
4.2. Materiais e recursos didácticos	11
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	11
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	12
6. Medidas de atención á diversidade	12
7.1. Concreción dos elementos transversais	13
7.2. Actividades complementarias	14
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	15
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	16
9. Outros apartados	16

1. Introdución

Na etapa de Educación Infantil, plantexamos as unidades de programación baixo os principios de globalización e socialización. A través da experiencia persoal, conduciremos os procesos de aprendizaxe dos nosos alumnos baseándonos no xogo, a actividade e a aprendizaxe por descubrimento.
Os nosos alumnos deben adaptarse aos novos horarios, ao colexio, ás rutinas e aos compañeiros e por iso programamos actividades específicas para que esta incorporación realícese de modo fluído. Para iso contamos coa colaboración das familias, a través de entrevistas, neste período de adaptación e recollemos información dos pais e dos informes que nos traspasou a profesora titora do curso anterior. Só así poderemos desenvolver a nosa programación para o presente curso escolar 2023-2024
A necesidade de programar é evidente, xa que facilita a organización da clase, evita a improvisación e a rutina, permite un control continuo introducindo as melloras oportunas, tendo en conta a realidade do alumno e do medio e conseguir un ensino máis estruturado, organizado, coherente e, por tanto, de maior calidade.

Tal e como aparece reflectido no PE, somos un colexio concertado de Educación Infantil, Primariae Secundaria situado no centro de Ourense. A maioría das familias do centro proceden de familias de clase media-baixa na que os niveis de desenvolvemento socio-cultural son suficientes para levar a cabo procesos de estimulación cos fillos no fogar, e desta maneira colaborar coas tarefas da escola.
O alumnado de Educacion Infantil precisa establecer vínculos afectivos co profesorado e cos iguais que lle dean confianza para explorar as posibilidades que lle ofrece o entorno escolar. Propiciaranse contornas escolares saudables e seguras a través de medidas de prevencion, hixiene e promoción da saude adaptadas a esta etapa educativa e atenderase ao benestar emocional deste alumnado.
As actividades lectivas do presente curso centraranse en dar resposta as necesidades educativas básicas, aínda que a Educación Infantil non é unha etapa obrigatoria, partindo das aprendizaxes e competencias imprescindibles que, neste caso, de non ser desenvolvidas poidan perxudicar ao alumnado nun futuro e sempre flexibilizandoas para facilitar o traballo en todo o posible. Adicarase un esforzo especial a identificar ao alumnado desconectado durante o pasado curso establecendo un plan de recuperación e reforzo das aprendizaxes e competencias que deberían de ser adquiridas.
A PD debe axustarse ás características e necesidades dos alumnos. No 6º curso de Educación Infantil hai 7 alumnos escolarizados, todos eles castelán falantes. Cinco deles xa estiveron matriculados no noso centro o pasado ano e dous son de novo ingrreso no centro. Ademáis un deles presentan un retraso madurativo na linguaxe oral propio desta etapa e que será traballado dentro da propia aula pola profesora.
A temporalización das unidades proposta é orientativa, podendo ser modificada tendo en conta as realidades educativas de cada alumno.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Identificar as características de materiais, obxectos e coleccións e establecer relacións entre eles, mediante a exploración, a manipulación sensorial, o manexo de ferramentas sinxelas e o desenvolvendo das destrezas lóxico-matemática para descubrir e crear unha idea cada vez máis complexa do mundo.	1		1	1	1		1	

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX2 - Desenvolver, de maneira progresiva, os procedementos do método científico e as destrezas do pensamento computacional, a través de procesos de observación e manipulación de obxectos, para iniciarse na interpretación da contorna e responder de forma creativa ás situacións e aos retos que se presenten.	1		1	1	1		1	
OBX3 - Recoñecer elementos e fenómenos da natureza amosando interese polos hábitos que inciden sobre ela para apreciar a importancia do uso sostible, o coidado e a conservación da contorna na vida das persoas.	1			1				1
OBX4 - Identificar as características e funcións dos grupos e organizacións da comunidade, apreciando algúns elementos significativos propios da cultura galega como base para a construción da identidade social desde o coñecemento e a valoración das particularidades do mundo circundante.	1	1		1		1		1

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Que pasa cando se vai a luz?	Ao longo do trimestre traballaranse aspectos vinculados coa contorna da cociña. Partindo dunha situación problemática (Que pasa cando se vai a luz?) iremos avanzando en novos contidos, relacionando esta dependencia coa funcionalidade dos seus elementos, os tipos de electrodomésticos, a importancia da enerxía, que outras dependencias do fogarexisten, que outros tipos de casa hai, como é nosa propia localidade, que profesións e oficios coñecemos. O obxectivo primordial será fomentar no alumnado as habilidades necesarias para comprender e actuar sobre a súa contorna inmediata, desenvolver o coñecemento da propia identidade e favorecer o coidado da súa saúde. Ademais, levaremos a cabo programas específicos destinados a fomentar a creatividade entendida como un estímulo do pensamento diverxente, a profundar no coñecemento de si mesmos e no recoñecemento de emocións, a promover a actividade e a saúde física e emocional, e a exercitar distintas formas de pensar e aprender.	100	X		
2	Como podemos curar unha árbore?	Este segundo trimestre, traballaranse aspectos vinculados coa contorna do horto e o xardín. Partindo dunha situación problemática (Como podemos curar unha árbore?) iremos avanzando en novos contidos. Coñeceremos cales son as partes principais dunha planta, as diferenzas entre os seres vivos e os inertes,	90		X	

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
2	Como podemos curar unha árbore?	as necesidades vitais dos seres vivos, como se comunican os animais, como se alimentan, que profesionais dedícanse ao coidado das plantas e os animais. Fomentaremos no alumnado as habilidades necesarias para comprender a realidade que os rodea e interactuar coa súa contorna, descubrir e explorar aspectos relacionados coas plantas e os animais, e valorar a importancia dos bosques e espazos verdes.	90		X	
3	Por que non se ve sempre a lúa?	Traballaremos o sistema solar partindo dunha situación problemática (Por que non se ve sempre a Lúa?) iremos profundando noutras cuestións de interese para o noso alumnado, como o lugar onde se atopa a Luna, como é o noso planeta, que é un observatorio, que hai no ceo, quen viaxa ao espazo. Poñeremos especial atención en fomentar no alumnado as habilidades necesarias para comprender a realidade que os rodea e interactuar coa súa contorna, descubrir e explorar aspectos relacionados co noso planeta, a Lúa e as estrelas, coñecer novas profesións, á vez que avanzamos nos contidos fundamentais das distintas áreas. Ademais, levaremos a cabo programas específicos destinados a fomentar a creatividade entendida como un estímulo do pensamento diverxente, a profundar no coñecemento de si mesmos e no recoñecemento de emocións, a promover a actividade e a saúde física e emocional, e a exercitar distintas formas de pensar e aprender.	90			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Que pasa cando se vai a luz?	100

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.3 - Identificar e asociar as cantidades cos seus números e grafías nas actividades cotiás empregando o cálculo como fonte de información.	Fai asociacións comprensivas dos números e as súas grafías recoñecendo as cantidades e iniciandose no uso das diferentes operacións.	TI
CA1.7 - Identificar as situacións cotiás nas que é preciso medir e cuantificar utilizando o corpo ou outros materiais e ferramentas para efectuar as medidas.	Recoñecer situacións susceptibles de medir e cuantificar.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.8 - Recoñecer e utilizar as nocións temporais básicas ordenando temporalmente feitos referidos á súa propia vida e accións cotiás.	Comprende e ordena temporalmente situacións que lle son próximas.	
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Participa en propostas cooperativas valorando respectuosamente as aportacións alleas e chegando a acordos.	
CA2.8 - Iniciarse en actividades relacionadas coa metodoloxía STEAM como modelo de aprendizaxe activo.	Participa mostrando iniciativa en actividades STEAM.	
CA3.1 - Mostrar unha actitude de respecto e coidado e protección cara ao medio natural e os animais identificando o impacto dalgunhas accións humanas sobre el.	Coñece situacións de risco provocadas pola actuación das persoas no medio natural e as rexeita así como as que favorecen no mesmo un desenvolvemento sostible.	
CA3.2 - Establecer relacións causa-efecto entre o medio natural e social a partir do coñecemento e da observación dalgúns fenómenos naturais e dos elementos patrimoniais presentes no medio físico.	Recoñece e describe os efectos producidos por fenómenos naturais tanto en contextos sociais coma naturais.	
CA4.2 - Valorar a importancia das relacións sociais coas persoas da súa contorna.	Amosa iniciativa para relacionarse coas persoas da súa contorna de xeito respectuoso.	
CA4.4 - Descubrir as distintas profesións, organizacións e servizos da contorna valorando as súas funcións e a importancia social da súa actividade.	Identifica e valora as diferentes profesións, organizacións e servicios da súa comunidade.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Emprego de cuantificadores básicos contextualizados. - Uso funcional dos números na vida cotiá. Cantidade, número e grafía. Situacións nas que se fai necesario medir. - Construción de nocións espaciais básicas en relación co propio corpo, cos obxectos e coas accións, tanto en repouso coma en movemento. - Adquisición do concepto de tempo nas actividades cotiás e a súa organización: antes-despois, día-noite, estacións, ciclos, calendario... - Modelo de control de variables. Estratexias e técnicas de investigación: ensaio-erro, observación, experimentación, formulación e comprobación de hipóteses, realización de preguntas, manexo e procura en distintas fontes de información. - Habilidades do pensamento computacional. - Relacións causa-efecto dos fenómenos naturais e da acción humana sobre o medio: incendios, inundacións, extincións, prácticas non sostibles. - Recursos naturais. Sustentabilidade, enerxías limpas e naturais. - Valoración de profesións e servizos da comunidade desde unha perspectiva de xénero.

UD	Título da UD	Duración
2	Como podemos curar unha árbore?	90

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.3 - Identificar e asociar as cantidades cos seus números e grafías nas actividades cotiás empregando o cálculo como fonte de información.	Fai asociacións comprensivas dos números e as súas grafías recoñecendo as cantidades e iniciandose no uso das diferentes operacións.	TI
CA1.7 - Identificar as situacións cotiás nas que é preciso medir e cuantificar utilizando o corpo ou outros materiais e ferramentas para efectuar as medidas.	Recoñecer situacións susceptibles de medir e cuantificar.	
CA1.8 - Recoñecer e utilizar as nocións temporais básicas ordenando temporalmente feitos referidos á súa propia vida e accións cotiás.	Comprende e ordena temporalmente situacións que lle son próximas.	
CA2.1 - Identificar as situacións cotiás nas que é preciso medir e cuantificar utilizando o corpo ou outros materiais e ferramentas para efectuar as medidas.	É quen de identificar situacións cotiás onde empregar o corpo e/ou outros materiais para efectuar medidas.	
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Participa en propostas cooperativas valorando respectuosamente as aportacións alleas e chegando a acordos.	
CA2.8 - Iniciarse en actividades relacionadas coa metodoloxía STEAM como modelo de aprendizaxe activo.	Participa mostrando iniciativa en actividades STEAM.	
CA3.1 - Mostrar unha actitude de respecto e coidado e protección cara ao medio natural e os animais identificando o impacto dalgunhas accións humanas sobre el.	Coñece situacións de risco provocadas pola actuación das persoas no medio natural e as rexeita.	
CA3.5 - Identificar trazos comúns e diferentes entre seres vivos e inertes, así como as súas características máis significativas.	Recoñece as características propias dos seres vivos e dos inertes e establece comparacións entre eles.	
CA4.2 - Valorar a importancia das relacións sociais coas persoas da súa contorna.	Amosa inicitaiva para relacionarse con persoas da súa contorna de xeito respectuoso.	
CA4.3 - Recoñecer diferentes modelos familiares mostrando respecto polas diferenzas. Descubrir e identificar os parentescos.	Coñece e describe modelos de familia e parentescos de xeito repectuoso.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Emprego de cuantificadores básicos contextualizados.
- Uso funcional dos números na vida cotiá. Cantidade, número e grafía. Situacións nas que se fai necesario medir.
- Construción de nocións espaciais básicas en relación co propio corpo, cos obxectos e coas accións, tanto en repouso coma en movemento.
- Adquisición do concepto de tempo nas actividades cotiás e a súa organización: antes-despois, día-noite, estacións, ciclos, calendario...

Contidos
- Modelo de control de variables. Estratexias e técnicas de investigación: ensaio-erro, observación, experimentación, formulación e comprobación de hipóteses, realización de preguntas, manexo e procura en distintas fontes de información. - Habilidades do pensamento computacional. - Resolución de situacións problemáticas empregando diferentes magnitudes. - Respecto e protección do medio natural. Respecto polo patrimonio cultural presente no medio físico. - A familia e os distintos modelos familiares. A súa estrutura e os seus membros. - Relacións de parentesco.

UD	Título da UD	Duración
3	Por que non se ve sempre a lúa?	90

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.3 - Identificar e asociar as cantidades cos seus números e grafías nas actividades cotiás empregando o cálculo como fonte de información.	Fai asociacións comprensivas dos números e as súas grafías recoñecendo as cantidades e iniciandose no uso das diferentes operacións.	TI
CA1.7 - Identificar as situacións cotiás nas que é preciso medir e cuantificar utilizando o corpo ou outros materiais e ferramentas para efectuar as medidas.	Recoñece situacións susceptibles de medir e cuantificar.	
CA1.8 - Recoñecer e utilizar as nocións temporais básicas ordenando temporalmente feitos referidos á súa propia vida e accións cotiás.	Comprende e ordena temporalmente situacións que lle son próximas.	
CA2.1 - Identificar as situacións cotiás nas que é preciso medir e cuantificar utilizando o corpo ou outros materiais e ferramentas para efectuar as medidas.	É quen de identificar situacións cotiás onde empregar o corpo e /ou outros materiais para efectuar medidas.	
CA2.3 - Aplicar estratexias para canalizar a frustración ante as dificultades ou os problemas.	É quen de empregar estratexias para tolerar a frustración en situacións problemáticas.	
CA2.7 - Participar en proxectos empregando dinámicas e estruturas cooperativas, compartindo e valorando opinións propias e alleas e expresando conclusións persoais a partir delas.	Participa en propostas cooperativas valorando repectuosamente as aportacións alleas e chegando a acordos.	
CA2.8 - Iniciarse en actividades relacionadas coa metodoloxía STEAM como modelo de aprendizaxe activo.	Participa mostrando iniciativa en actividades STEAM	
CA3.1 - Mostrar unha actitude de respecto e coidado e protección cara ao medio natural e os animais identificando o impacto dalgunhas accións humanas sobre el.	Coñece situacións de risco provocadas pola actuación das persoas no medio natural e as rexeita así como as que favorecen no mesmo un desenvolvemento sostible.	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA3.3 - Identificar elementos naturais imprescindibles na vida das persoas, as súas características e a necesidade de facer un uso responsable deles.	Identifica elementos naturais imprescindibles na vida das persoas, as súas características e importancia de facer un uso responsable.	
CA4.2 - Valorar a importancia das relacións sociais coas persoas da súa contorna.	Amosa iniciativa para relacionarse coas persoas da súa contorna de xeito respectuoso.	
CA4.6 - Identificar elementos propios do patrimonio cultural de Galicia e algúns dos seus personaxes máis relevantes.	Recoñece elementos e personaxes do patrimonio cultural galego.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Emprego de cuantificadores básicos contextualizados. - Uso funcional dos números na vida cotiá. Cantidade, número e grafía. Situacións nas que se fai necesario medir. - Construción de nocións espaciais básicas en relación co propio corpo, cos obxectos e coas accións, tanto en repouso coma en movemento. - Adquisición do concepto de tempo nas actividades cotiás e a súa organización: antes-despois, día-noite, estacións, ciclos, calendario... - Modelo de control de variables. Estratexias e técnicas de investigación: ensaio-erro, observación, experimentación, formulación e comprobación de hipóteses, realización de preguntas, manexo e procura en distintas fontes de información. - Coavaliación do proceso e dos resultados. Achados, verificación e conclusións. - Habilidades do pensamento computacional. - Resolución de situacións problemáticas empregando diferentes magnitudes. - Identificación de fenómenos naturais: identificación e repercusión na vida das persoas. - Patrimonio e persoas relevantes da cultura galega.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Na posta en práctica do proxecto expóñense situacións diversos aprendizaxes, co obxectivo de lograr o desenvolvemento do alumnado de forma global atendendo a todas as súas capacidades e partindo de:
- A aprendizaxe por descubrimento: trátase de que os alumnos/ as investiguen, busquen información, experimenten, debatan... en definitiva que eles sexan os protagonistas dos seus descubrimentos.
- A aprendizaxe cooperativa: o traballo en grupo, a colaboración e a cooperación son parte de moitas dinámicas e actividades fomentando que os alumnos aprendan a compartir, colaborar, respectar aos seus compañeiros... Proponse levar a cabo dinámicas que fomentes o traballo cooperativo.
- A aprendizaxe a través das intelixencias múltiples: propóñense situacións e actividades que permitan aos alumnos abordar contidos desde o punto de vista das distintas intelixencias.
- A aprendizaxe metacognitivo: búscase que o alumno/a sexa consciente do que sabe e que aprenda a organizar os seus coñecementos. Non só centrarémonos en aspectos conceptuais, senón tamén nas actitudes, estratexias, procedementos.

A metodoloxía dun proxecto vén determinada polas decisións que se toman para organizar o proceso de ensino e aprendizaxe que se desenvolve nas aulas. É a base para establecer as relacións entre os mestres, o alumnado e os

obxectivos de ensino. A calidade e variedade do que os nenos e as nenas aprenden depende case sempre de como o aprenden, de aquí a importancia da formulación metodolóxica de cada proxecto.

O proxecto Badabam! está pensado para que o alumnado poida aprender dun modo significativo, globalizador e motivador, onde a investigación e a curiosidade por descubrir son elementos destacados. Aprender de forma significativa permite aplicar o aprendido a outros contextos e realidades, o que implica que o alumnado estea motivado, que o que aprendan teña sentido e responda as súas necesidades, e que os axude a entender o que sucede á súa ao redor. Neste sentido, é necesario detectar os seus coñecementos previos, expor situacións próximas ás súas experiencias que lles xeren conflitos cognitivos que teñan que solucionar, e sobre todo organizar os contidos, planificar eixos temáticos, centros de interese, e crear un proxecto flexible que permita chegar a todos os alumnos e as alumnas, contribuíndo a que sentan seguros e confiados na súa propia aprendizaxe.
No desenvolvemento do proxecto Badabam! tivéronse en conta os últimos estudos e avances da neuroeducación. Por iso, os materiais baséanse nos seguintes principios:
- Non hai aprendizaxe sen sorpresa e sen emoción.
- A curiosidade é o motor da aprendizaxe.
- As situacións de aprendizaxe han de ser significativas.
- Os contidos deben abordarse de forma globalizada.
- As aprendizaxes teñen que poder aplicarse á vida cotiá.

Ademais, o proxecto tivo en conta a vertente do desenvolvemento humano e intelectual doalumnado, buscando a súa implicación para desenvolver:
- As súas habilidades para comprender e actuar sobre o mundo.
- Os seus valores de non discriminación.
- As súas actitudes de apertura e respecto cara ás diferenzas.

En definitiva, o proxecto pretende iniciar ao alumnado nas competencias que lle permitanexercer unha cidadanía participativa, responsable, solidaria e comprometida.
Para conseguir levar á práctica estes principios, apoiouse en:
* Establecer tres contornas de aprendizaxe significativos:
- A cociña.
- O xardín e o horto.
- O garaxe.
* Partir dunha situación problemática.

Incluír os programas de:
- Creatividade: Este programa pretende traballar de forma sistemática a creatividade, entendida como un estímulo do pensamento diverxente e non só como a aplicación creativa de distintas técnicas plásticas. O traballo farase mediante propostas que integran as áreas do currículo: coñecemento de si mesmo, coñecemento da contorna e linguaxes. Para iso traballaranse habilidades creativas tales como a improvisación, a interpretación, a imaxinación, a síntese, a procura de alternativas, a conceptualización ou a tradución de varias linguaxes entre si.
- Obxectivos de Desenvolvemento Sostible (ODS): En 2015, a Organización das Nacións Unidas (ONU) aprobou a Axenda 2030, na que se incluían os Obxectivos de Desenvolvemento Sostible (ODS), unha oportunidade para que os países e as súas sociedades emprendan un novo camiño co que mellorar a vida de todas as persoas. Con este fin, exponse unha serie de actividades que permitirán ao alumnado levar a cabo acciones coas que comezar a interiorización dalgúns aspectos propostos para este cambio. Ademais do traballo individual, exponse unha serie de suxerencias internivel (Aula aberta) enfocadas ao traballo con toda a comunidade educativa.
- Emocións: Este programa ten como obxectivo iniciar o desenvolvemento da intelixencia emocional e as habilidades que a sustentan, para que os nenos e as nenas afronten de maneira máis eficaz os retos que se atopen ao longo da súa vida e manteñan unhas relacións afectivas sas e equilibradas. Por iso, fomentarase a curiosidade e tentarase xogar coa sorpresa na formulación das propostas didácticas co fin de predisponer ao alumnado á aprendizaxe.

Neste programa traballaranse contidos relacionados coa conciencia, a regulación e a autonomía emocional, así como a competencia social e as competencias para a vida e o benestar.
- Descanso activo: Propostas baseadas nos avances da neuroeducación que melloran a aprendizaxe. O obxectivo fundamental deste programa é establecer xogos, rutinas e movementos que proporcionan un beneficio directo na aprendizaxe e na saúde física e emocional do alumnado.
- Rutinas e destrezas de pensamento: O seu obxectivo é ensinar ás alumnas e os alumnos distintas formas de pensar e aprender. A súa exercitación permitirá que estes, de maneira individual ou colectiva, discutan, razoen e reflexionen. As rutinas de pensamento son patróns cognitivos sinxelos que, practicándose con frecuencia, facilitarán a aprendizaxe do alumnado, ademais de potenciar a interrelación dos contidos adquiridos no contexto da vida real. Á

súa vez, as destrezas permitirán profundar en determinadas estratexias de pensamento que favorecerán as aprendizaxes.

.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Libro do alumno
Caderno de adestramento
Biblioteca de aula, contos, libros.
Material artístico: pinturas, plastilina, marionetas...
Material de psicomotricidade: estructuras de gomaespuma, cordas, balóns, táboas de equilibrio...
Material funxibles convencionais e non convencionais.
Recursos dixitais: vídeos, cancións, láminas interactivas, xerador de tarxetas, xerador de textos
Material manipulativo: crebacabezas creativo e rulo de números e operacións
Dinamizador de aula
Mascota de aula
Blog da materia/RRSS
Ferramentas tecnolóxicas: ordenador de aula, conexión a internet, tablet, robot, proxector, reproductor de música.
Material visual: carteis, bits, láminas...
Instrumentos musicais.
Material curricular: currículo, P,E...
Comunidade educativa (alumnado, persoal docente e non docente, familias)e calquera persoa que interveña na vida do centro (visitas,etc)

Con todos estes materiais e recursos intentamos que as actividades resulten motivadoras, con caracter práctico e que conleven sempre a adquirir unha nova aprendizaxe a través do xogo.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

A avaliación en Educación Infantil é global, continua e formativa. Avaliar consiste en realizar un seguimento ao longo do proceso educativo que permita poñer en relación os criterios de avaliación, asociados ás capacidades que se pretenden desenvolver, coas características e posibilidades do alumno, orientando e reconducindo o proceso de ensino-aprendizaxe. Da avaliación depende o éxito do proceso educativo, pois grazas a ela rediríxese aquilo que non funciona e créanse novas condutas ou actuacións que xeren unha maior aprendizaxe significativa.
Realizar unha avaliación inicial para detectar as principais necesidades e poder así iniciar o proceso de Ensinanza-

Aprendizaxe dunha maneira máis segura e eficaz e establecer posibles estratexias de afondamento.
Como xa sinalamos, non só se presenta útil para o profesorado senón tamén para o alumnado, para quen conforma unha ferramenta de motivación no descubrimento e construción de novos coñecementos. Durante todo o curso levaranse a cabo, como xa explicamos no apartado de avaliación, varias avaliacións iniciais de tipo diagnóstico ao comezo de cada novo tema e unha ao comezo do curso para detectar posibles dificultades no alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.
Esta proba de avaliación inicial consistirá nunha batería de tres avaliacións diferentes que nos permitirán coñecer calquera necesidade do alumno/a.
Comezamos, durante a primeira semana do curso escolar, realizando unha proba diagnóstica adicional para detectar o grado de adquisición das aprendizaxes imprescindibles previstas para o anterior curso e o desenvolvemento das correspondentes competencias. Esta proba consistirá nunha serie de preguntas cos contidos mínimos do curso anterior.
A evaluación inicial é un proceso que leva implícito unha serie de acordos para a posterior planificación do proceso educativo baseado na análise, tanto das competencias clave do alumnado como das necesidades do grupo, na primeira unidade do curso se levará a cabo a avaliación inicial ou diagnóstica a través de:

- Observación directa, sistemática e rexistrada da participación do alumnado nas actividades e propostas didácticas.
- Análise das produccións plásticas, escritas, musicáis, etc realizadas polo alumnado
- Información aportada polas familias ou titores legais na entrevista inicial.
- Diagnóstico do estado físico, emocional, coñecementos previos e limitacións de cada alumna e alumno.

Suliñar o factor preventivo da avaliación inicial na atención á diversidade, tanto como medio para a identificación temprana das necesidades educativas como para proceder á aplicación das medidas que se consideren necesarias.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

Os criterios de cualificación están marcados pola consecución dos criterios para cada unidade didáctica segundo as táboas de indicadores que se elaborarán seguindo a escala de estimación: sen dificultade, en proceso, con dificultade ; de forma que o alumno obterá a súa calificación en función do grao de consecución observado polo mestre.

Criterios de recuperación:

Este apartado non procede nesta etapa.

6. Medidas de atención á diversidade

Con esta programación damos unha resposta adecuada ás necesidades educativas de todo o grupo-clase. Con este obxectivo, iranse realizando axustes no proceso de aprendizaxe, de modo que cada alumno poida conseguir os obxectivos propostos participando da dinámica xeral da aula.
Agora ben, a atención á diversidade non só vai dirixida a aqueles alumnos que mostran dificultades destacables de aprendizaxe. Todos os alumnos presentan diferenzas, xa sexa en estilos de aprendizaxe, en niveis madurativos, etc. As medidas adoptadas son unha resposta a todos e cada un dos alumnos e han de ser respectuosas coas súas características persoais.
Entendidas como o conxunto de medidas, ordinarias e extraordinarias, que teñen por finalidade adecuar a resposta educativa ás diferentes necesidades, características, ritmos e estilos de aprendizaxe, motivacións e intereses, asi como á situación social, cultural e de saúde de todo o alumnado, se porá especial atención a finalidade preventiva, adaptando a práctica educativa ás características personais do noso grupo e alumnado, asi como aos seus intereses e necesidades, e a consideración da diversidade como un valor, defendendo asi un modelo inclusivo que potencie a metodoloxía baseada na diversidade , igualdade de oportunidades,e colaboración e tamén na cultura tecnolóxica e

innovadora, aproveitando as posibilidades das TIC para o alumnado (apps para estimulación da linguaxe, razonamento, atención,etc)
Adecuaremos sempre a estructura organizativa do centro e a xestión da aula ás características do noso alumnado NEAE, e levaremos a cabo medidas como:
-Organizar o aula de forma accesible, adecuaremos tempos e rutinas en base ás súas necesidade(fisiolóxicas), afectivas, de movemento e curriculares.
-Adecuar á programación didáctica, realizarase unha interpretación flexible do currículum axustada ao grupo clase e ao alumnado con NEAE.
- Utilizar metodoloxía colaborativa e cooperativa, seguindo as líñas marcadas no P.E. do centro, seguindo os principios do DUA e propoñendo diferentes medios de acceder á información, de expresarse e de motivar ao alumno.
-Adaptar os tempos, instrumentos e procedementos de avaliación, usando os que mellor se adapten ás características de éste alumnado.
-Aproveitar as posibilidades das TIC para todo tipo de alumnado utilizando diferentes apps para estimulación da linguaxe, o razonamento e la atención.
- Buscar de maneira continua interactuar co alumnado NEAE, estimulando a súa iniciativa e promovendo o interese por aprender.
-Transmitir a información de maneira clara, concisa e con frases/explicaciones cortas.
- Secuenciar as tarefas, incluso con referencias visuales como pictos e axendas.
- Traballar con axudas directas e demostracións (traballo de modelado e imitación).
- Deseñar propostas didácticas seguindo o modelo TEACCH
- Evitar tareas repetitivas e sen interese para o alumnado, que poden facer aparecer conductas disruptivas, a non ser o caso de aqueles alumnos que polas súas necesidades necesiten facer ese tipo de actividades para reforzar aprendizaxes e aportar seguridade.
- Primar o esforzo e non o resultado, intentando siempre aumentar a autoestima, adoitando un enfoque emocional nas actividades, tanto como medida preventiva da discriminación como medio para a valoración das diferencias.
- Ofrecer propostas onde o alumnado poida participar en base as súas capacidades levando a cabo propostas SEM para aquel alumnado que o necesite.
- Ofrecer sempre situacións de éxito, para ir aumentando a dificultade progresivamente.
- Intervir educativamente sempe dende un enfoque multidisciplinar: (titoría, DO, familia ou titores legais, servicios sanitarios, sociais,etc).
- Propostas de actividades con diversos graos de realización (reforzo e ampliación).
- Actividades diversas para traballar un mesmo contido.
- Diferentes tipos de agrupamientos na resolución das actividades: gran grupo, pequeno grupo e individual.
- Actividades que teñan aplicación na vida cotiá.
- Propostas que favorezan a expresión directa, a reflexión, a expresión e a comunicación.
- Contidos de aprendizaxe tratados de forma globalizada.
- Propostas de avaliación inicial ante un novo proceso de ensino-aprendizaxe.
- Utilización de procedementos e instrumentos de avaliación variados e diversos (cuestionarios, entrevistas, observación sistemática, probas obxectivas...)
Co obxectivo de dar resposta ás necesidades educativas do noso alumnado e atender aos seus distintos ritmos de aprendizaxe, faremos uso das fichas con adaptación curricular (AC) e das fichas de ampliación especialmente deseñadas para adaptar o proceso de ensino-aprendizaxe a cada momento e contexto.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3
ET.1 - Desenvolvemento afectivo e xestión emocional	X	X	X
ET.2 - Hábitos de control corporal	X	X	X
ET.3 - Pautas elementais de convivencia e relación social	X	X	X
ET.4 - Coidado da contorna e dos seres vivos	X	X	X

	UD 1	UD 2	UD 3
ET.5 - Educación para o consumo responsable	X	X	X
ET.6 - Educación igualitaria e libre de estereotipos	X	X	X

Observacións:
Os elementos transversais serán traballados de forma globalizada.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición
Contacontos	Biblioteca de aula, contos, libros.
Festival do Libro	Festival multidisciplinar con motivo do Día do Libro. Os alumnos contribuirán coa elaboración e exposición de traballos e a realización de diversas actividades.
Conmemoracións e festividades	Teranse en conta todas as conmemoracións recollidas no calendario escolar.
Postcrossing	Proxecto de intercambio de postais a nivel internacional.
Escolas Embaixadoras do Parlamento Europeo	Realizanse actividades de difusión e coñecemento de Europa.
Programa SI!	Programa de saúde integral da Fundación SHE ofertado polo concello de Ourense.
Ciencia activa	Proxecto en colaboración co Departamento de Bioloxía para fomentar a ciencia nos alumnos desde as primeiras edades.
Visita na aula de persoa experta	En cada unidade se convidará a unha persoa relacionada có ámbito traballado: músico, escritora, cociñeiros, traballadora do porto ,comunidade de montes, sesión de ioga, conductoras de bus, etc.
Proxectos medioambientais.	Este proxectos baseados na defensa e concienciación da natureza consistirá na creación dunha horta urbana.
Semana da saúde.	Realísanse actividades, talleres e xogos para fomentar hábitos de vida saudables.
Booktubers	Proxecto incluído no plan lector do centro e que fomenta o gusto e disfrute pola lectura nos alumnos. Consiste na grabación de vídeos en familia recomendando os seus contos favoritos.
Plan de Benestar Emocional	Plan para acompañar á comunidade educativa para afrontar o reto colectivo do coidado emocional desde a transformación da convivencia, a aprendizaxe e a compensación socioemocional a través de redes de apoio para fomentar a participación e a corresponsabilidade nesta tarefa.

Actividade	Descrición
Actividades de transición a E.P.	Visita ás aulas de primaria ,xogos e/ou actividades coas alumnos e alumnos de 1º EP, padriños e madriñas do alumnado maior o primeiro día de clase, acto de graduación e despedida de EI.

Observacións:

Todas as actividades complementarias e extraescolares están deseñadas e levadas a cabo en colaboración co equipo de ciclo, así como o equipo de normalización lingüística, o equipo de biblioteca, e o Departamento de Orientación.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Deseño de actividades adecuadas á contextualización e características do alumnado
Ferramentas técnicas e instrumentos de avaliación axeitadas
Consideración das necesidades do alumnado na nosa práctica docente
Uso axeitado dos diferentes materiais e recursos
Temporalización axeitada
Promóvese a participación das familias.
Existe coordinación co equipo docente.
Promóvese o desenvolvemento de diferentes capacidades e habilidades.
Utilízase diversidade de materiais para acceder á información, para expresarse e para fomentar a motivación.
Promóvese o desenvolvemento de diferentes capacidades e habilidades.
Contémplanse todas as NEAE no deseño das actividades.
Instrumentos curriculares presentes nas actividades.

Descrición:

Ademáis avaliarase o proceso de ensino, a nosa labor docente así como a propia programación o que nos permitirá axustar as nosas actuacións á realidade do alumnado e as diferentes situacións.
Todos os indicadores de logro teranse en conta para recoller información sobre o proceso de ensinanza e así poder modificalo e melloralo.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Haberá un seguimento a través da aplicación Proens dende a coordinación de ciclo na que se incluirán os cambios máis significativos, tanto ó final de cada trimestre coma ó final de curso.
A programación se valorará a través da realización dunha rúbrica na que se puntuarán os indicadores citados anteriormente.

9. Outros apartados

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
32008616	CPR Plurilingüe Padre Feijoo Zorelle	Ourense	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Relixión Católica	6º Inf.	1	35

Contido	Páxina
1. Introdución	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	11
4.2. Materiais e recursos didácticos	12
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	12
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	12
6. Medidas de atención á diversidade	13
7.1. Concreción dos elementos transversais	14
7.2. Actividades complementarias	14
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	14
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	15
9. Outros apartados	15

1. Introdución

Programación didáctica de Relixión Católica para 6º de Educación Infantil.
Para a elaboración desta Programación Didáctica, teranse en conta as dúas leis educativas con vixencia no momento actual. Por unha banda, a Lei Orgánica 3/2020, do 29 de decembro, pola que se modifica a Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de Educación no relativo a avaliación da etapa e a promoción e titulación do alumnado. Por outra, a Lei Orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a Mellora da Calidade Educativa, que modificou o artigo 6 da Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de Educación, para definir o currículo como a regulación dos elementos que determinan os procesos de ensino e aprendizaxe para cada unha dos ensinos.
Na resolución do 26 de maio de 2022, da Secretaría Xeral de Educación e Formación Profesional, da Comunidade Autónoma de Galicia, na cal se ditan as instrucións para desenvolver as ensinanzas de educación infantil, educación primaria, e educación secundaria no curso académico 2023-2024 desenvolvese o modo de implantación das modificacións recollidas nas vixentes leis educativas (LOMCE e LOMLOE). Por outra banda o Real Decreto 95/2022, do 1 de febrero, establece a ordenación e as ensinanzas mínimas da Educación Infantil e o currículo establécese segundo o DECRETO 150/2022, de 8 de septiembre, polo que se establece a ordenación e o currículo da educación infantil na Comunidad Autónoma de Galicia.
O acordo entre o Estado español e a Santa Sé sobre ensino e asuntos culturais contempla o dereito a recibir ensinanza de relixión católica. Conforme a isto, a disposición adicional segunda da Lei Orgánica 2/2006 de 3 de maio de Educación establece que se incluirá a relixión católica como área ou materia nos niveis educativos que corresponda. Así no Real Decreto 95/2022 de 1 de febreiro disponse que esta materia incluirase no segundo ciclo desta etapa educativa e que será competencia da xerarquía eclesiástica da Igrexa católica a determinación do correspondente curriculo.
Neste marco as ensinanzas de relixión católica son de oferta obrigatoria para os centros escolares e de libre elección para as familias.
A proposta educativa desta asignatura favorece o proceso educativo do alumnado, a sensibilidade espiritual e o despertar da experiencia relixiosa. Axuda a comprender e mellorar a nosa tradición cultural, as súas expresións e significado en contextos plurais e diversos. Tamén complementa a necesaria educación en valores humanos e cristiáns.
Neste centro, CPR PlurilingüePadre Feijoo Zorelle, situado no centro da cidade de Ourense, conta cun alto número de alumnado procedente doutras rexións e doutros países, e en moitas ocasións, de incorporación tardía, tanto nun eixe coma no outro farase especial fincapé no traballo das diferentes culturas do mundo como fonte de variedade e riqueza cultural, artística e social, con especial relevancia daquelas procedentes das rexións e/ou países do alumnado inmigrante, de sorte que esta materia exerza de axente solidario e cohesionador social.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Descubrir, experimentar e expresar a identidade persoal a través do coñecemento do seu corpo e o desenvolvemento das súas capacidades afectivas e calidades, mediante o achegamento a figuras bíblicas e persoas significativas, para adquirir autonomía nas súas actividades cotiás e hábitos básicos de relación.	1			1	1			
OBX2 - Recoñecer, experimentar e apreciar as relacións persoais e coa contorna, desenvolvendo habilidades sociais e actitudes de respecto, a través de escóitaa e comprensión de narracións bíblicas, para promover valores da vida en comunidade e contribuír así á fraternidade humana.					1	1		

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX3 - Observar, aceptar e gozar a diversidade persoal e social descubrindo nas súas contornas próximas situacións nas que poida cooperar no coidado da casa común, desde o recoñecemento dos valores da mensaxe e os feitos de Xesús de Nazaret, para xerar espazos inclusivos e pacíficos de convivencia.						1	1	
OBX4 - Explorar e admirar diferentes contornas naturais, sociais, culturais e artísticos gozando das súas manifestacións máis significativas e descubrindo os seus valores cristiáns, para desenvolver creatividade, sensibilidade estética e sentido de pertenza.							1	1
OBX5 - Descubrir, manifestar e xerar gusto por cultivar a súa interioridade, explorando pensamentos, emocións, sentimentos e vivencias, admirando diferentes expresións da tradición xudeocristiana e outras tradicións relixiosas, para crecer coa liberdade e seguridade necesarias que posibiliten o desenvolvemento da dimensión espiritual e as bases do propio sistema de valores e crenzas.	1					1		
OBX6 - Coñecer e apreciar a figura de Xesús de Nazaret e da comunidade eclesial, a través de relatos bíblicos e manifestacións relixiosas da contorna, para recoñecer o específico da tradición cristiá nun contexto social de pluralidade relixiosa.	1							1

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Que bonito é o mundo		6	X		
2	Xesús nace nos nosos corazóns		8	X		
3	Xesús quéreme e cóidame		5		X	
4	Chega a Semana Santa		6		X	
5	A Virxe María e as tradicións		5			X
6	A comunidade dos cristiáns		5			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Que bonito é o mundo	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Adquirir autonomía no coidado do seu corpo e na realización das súas actividades cotiás, atendendo ás indicacións establecidas en común para a aula.	É autónomo para facer algunha actividades cotiás básicas.	TI
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Disfruta elaborando productos artísiticos.	
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubríndoo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	É quen de estar en silencio durante breves reflexións guiadas	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación.
- O coidado e o respecto do corpo e da natureza na visión cristiá.
- O valor do ser humano, cos seus límites e posibilidades, como fillo de Deus.
- Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores.
- Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira.
- Aprecio do silencio e a calma como ferramentas para a identificación de emocións e sentimentos.
- Ao encontro e coidado dos outros: crecer en comuñón.
- Actitudes de autonomía, asertividade, respecto, empatía e coidado das persoas e da natureza, á luz da ética cristiá.
- Admiración e coidado da natureza como creación de Deus e casa común.
- A fraternidade humana: fillos e irmáns dun único Deus.
- Identidade cristiá e contorna social.
- A Biblia como comunicación de Deus coas persoas.

UD	Título da UD	Duración
2	Xesús nace nos nosos corazóns	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.2 - Recoñecer hábitos básicos de relación tomando como referencia modelos cristiáns e propoñendo actitudes para a vida na familia e na escola.	Coñece algunhas actitudes cristiáns de relación na familia e na escola	TI
CA1.11 - Coñecer as manifestacións culturais, relixiosas e artísticas, espertando hábitos de admiración, respecto, diálogo intercultural e sentido de pertenza.	Coñece algunha manifestación artística relacionada co cristianismo (pintura, escultura, arquitectura...)	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Disfruta elaborando producións artísticas	
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubríndoo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	É quen de estar en silencio durante breves reflexións guiadas	
CA1.16 - Identificar a Xesús de Nazaret como o núcleo esencial do cristianismo a través de escóitaa de narracións bíblicas e a observación de tradicións e obras artísticas.	É quen de recoñecer o relato do nacemento de Xesús.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación.
- Progresiva autorregulación, responsabilidade, coidado de si mesmo, nos hábitos básicos de relación.
- Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores.
- Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira.
- Identidade cristiá e contorna social.
- Recoñecemento de símbolos propios das festas relixiosas.
- Recoñecemento de Xesús de Nazaret como figura clave do cristianismo.
- A familia de Xesús e a relación de Xesús cos seus discípulos.
- Calendario litúrxico e celebracións cristiás.

UD	Título da UD	Duración
3	Xesús quéreme e cóidame	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.4 - Desenvolver hábitos de acollida e amabilidade aprendidos a través de contos e narracións bíblicas sobre a vida en comunidade.	Recoñece situacións nas que usar as palabras grazas e por favor	TI
CA1.6 - Xeneralizar actitudes de respecto e mediación para xerar vínculos significativos de amizade e afecto, escoitando con atención relatos bíblicos nos que se considere a importancia da	Amosa interese pola materia e respecta os momentos de xogo, e de narracións	
CA1.7 - Propiciar espazos inclusivos e pacíficos de convivencia, tomando como exemplo as palabras e accións de Xesús de Nazaret e recoñecendo a súa importancia para a construción dun mundo	Recoñecer na figura de Xesús as actitudes máis axeitadas para a convivencia pacífica	
CA1.8 - Recoñecer sentimentos e actitudes que fomenten o respecto, a compaixón e o perdón, observándoas en personaxes de narracións bíblicas.	Recoñece o valor do perdón no relato da Paixón de Xesús.	
CA1.9 - Comprender actitudes de cooperación para a consecución de espazos pacíficos de convivencia, escoitando narracións e relatos bíblicos que propoñan modelos de respecto á diversidade	Recoñece actitudes pacíficas baseadas nalgún relato bíblico.	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Disfruta elaborando produccións artísticas.	
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubríndoo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	É quen de estar en silencio durante breves reflexións guiadas	
CA1.17 - Distinguir as actitudes e valores propios da vida cristiá, escoitando narracións dos Evanxeos e dos Feitos dos Apóstolos e apreciando as accións de servizo na vida en comunidade.	Amosa ledicia pola celebración do nacemento de Xesús.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
⁻ O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación. ⁻ O valor do ser humano, cos seus límites e posibilidades, como fillo de Deus. ⁻ A igualdade e dignidade de todos os seres humanos á luz do Evanxeo. ⁻ Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores. ⁻ Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira. ⁻ Ao encontro e coidado dos outros: crecer en comuñón. ⁻ Maneiras e modos de comunicar as emocións propias nas relacións interpersoais.

Contidos
- Actitudes de autonomía, asertividade, respecto, empatía e coidado das persoas e da natureza, á luz da ética cristiá. - Actitudes de amabilidade, acollida e gratitude como expresión de respecto aos demais. - Valoración das relacións sociais, en especial da amizade. - Presentación de diversos relatos bíblicos que reflictan as accións e sentimentos de Xesús de Nazaret cara aos máis necesitados. - Actitudes de solidariedade e cooperación para unha sociedade participativa e inclusiva.

UD	Título da UD	Duración
4	Chega a Semana Santa	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.3 - Expresar as capacidades afectivas e calidades recoñecendo posibilidades e limitacións, utilizándoos para o seu coidado e o da súa contorna e para afrontar dificultades.	Amosa afecto polos seus compañeiros e a súa familia e pide axuda cando a precisa	TI
CA1.8 - Recoñecer sentimentos e actitudes que fomenten o respecto, a compaixón e o perdón, observándoas en personaxes de narracións bíblicas.	Recoñece o valor do perdón no relato da Paixón de Xesús.	
CA1.11 - Coñecer as manifestacións culturais, relixiosas e artísticas, espertando hábitos de admiración, respecto, diálogo intercultural e sentido de pertenza.	Coñece algunha manifestación artística relacionada co cristianismo (pintura, escultura, arquitectura...)	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Disfruta elaborando produccións artísticas	
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubríndoo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	É quen de estar en silencio durante breves reflexións guiadas	
CA1.16 - Identificar a Xesús de Nazaret como o núcleo esencial do cristianismo a través de escóitaa de narracións bíblicas e a observación de tradicións e obras artísticas.	É quen de recoñecer o relato do nacimento de Xesús	
CA1.18 - Recoñecer e respectar os valores, actitudes e características básicas do cristianismo e doutras relixións.	Respecta ás diferentes formas de celebrar o nacemento de Xesús	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación. - Comunicación das propias emocións cando perdoamos e somos perdoados.

Contidos
- Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores. - Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira. - Ao encontro e coidado dos outros: crecer en comuñón. - Actitudes de autonomía, asertividade, respecto, empatía e coidado das persoas e da natureza, á luz da ética cristiá. - Habilidades para a mediación e a resolución de conflitos: escoita activa, diálogo construtivo, asertividade e perdón. - Narracións bíblicas que propoñen o perdón, a misericordia e a solidariedade como características do Reino de Deus. - Identidade cristiá e contorna social. - Recoñecemento de Xesús de Nazaret como figura clave do cristianismo. - A oración de Xesús. - Calendario litúrxico e celebracións cristiás.

UD	Título da UD	Duración
5	A Virxe María e as tradicións	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.10 - Expresar en diversas linguaxes os costumes sociais da contorna que reflicten a vivencia de valores cristiáns, mostrando respecto e aprecio.	É quen de contar algunha experiencia propia relacionada coa Igrexa (bautizo, eucaristía, Nadal...)	TI
CA1.11 - Coñecer as manifestacións culturais, relixiosas e artísticas, espertando hábitos de admiración, respecto, diálogo intercultural e sentido de pertenza.	Coñece algunha manifestación artística relacionada co cristianismo (pintura, escultura, arquitectura---)	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Disfruta elaborando produccións artísticas.	
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubríndoo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	É quen de estar en silencio durante breves reflexións guiadas	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación. - Calidades e talentos persoais propostos en figuras bíblicas e outras biografías significativas. - Relatos bíblicos e biografías doutros personaxes da cultura da contorna que poñen de manifesto o valor da interioridade e a experiencia relixiosa.

Contidos
- Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores. - Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira. - Identidade cristiá e contorna social. - Identificación de costumes sociais e manifestacións culturais ou artísticas, como expresión da fe cristiá. - Recoñecemento de símbolos propios das festas relixiosas. - A figura da Virxe María.

UD	Título da UD	Duración
6	A comunidade dos cristiáns	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.5 - Adquirir valores de escoita e agradecemento nas súas relacións sociais próximas para relacionarse cos demais de maneira asertiva.	É de quen de escoitar e agradecer nas súas relacións sociais.	TI
CA1.7 - Propiciar espazos inclusivos e pacíficos de convivencia, tomando como exemplo as palabras e accións de Xesús de Nazaret e recoñecendo a súa importancia para a construción dun mundo	Recoñecer na figura de Xesús as actitudes máis axeitadas para a convivencia pacífica	
CA1.12 - Desenvolver a capacidade artística e a sensibilidade estética en harmonía coa súa propia identidade persoal e cultural.	Disfruta elaborando produccións artísticas (pintura, escultura e arquitectura...)	
CA1.13 - Explorar o propio mundo imaxinativo e simbólico e recoñecer as propias emocións, descubríndoo en momentos de silencio, quietude e espazos de reflexión guiada que permita descubrir	É quen de estar en silencio durante breves reflexións guiadas.	
CA1.14 - Identificar e expresar algúns sentimentos e conviccións, coñecendo oracións, cancións e prácticas relixiosas, acolléndoas cunha actitude de asertividade e respecto.	Coñece algunha canción ou oración das aprendidas.	
CA1.15 - Describir as crenzas e valores, propias e doutros, comunicándoas con seguridade a través de diversas linguaxes, recoñecendo o silencio e a oración como elementos da experiencia es	Recoñece imaxes de algúns elementos relixiosos propios do cristianismo.	
CA1.17 - Distinguir as actitudes e valores propios da vida cristiá, escoitando narracións dos Evanxeos e dos Feitos dos Apóstolos e apreciando as accións de servizo na vida en comunidade.	Amosa ledicia pola celebración do nacemento de Xesús.	
CA1.18 - Recoñecer e respectar os valores, actitudes e características básicas do cristianismo e doutras relixións.	Respecta as diferentes formas de celebrar o nacemento de Xesús.	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- O valor da persoa á luz da mensaxe cristiá: autonomía e comunicación.
- Actitude de respecto #ante a exteriorización de emocións, crenzas, pensamentos, ilusións e medos dos demais.
- Relatos bíblicos e biografías doutros personaxes da cultura da contorna que poñen de manifesto o valor da interioridade e a experiencia relixiosa.
- Valoración da beleza e a súa capacidade para ser transmisora dun sentido de pertenza e valores.
- Expresión creativa a través de diferentes linguaxes do seu mundo interior, do que experimenta e admira.
- Aprecio do silencio e a calma como ferramentas para a identificación de emocións e sentimentos.
- Ao encontro e coidado dos outros: crecer en comuñón.
- Actitudes de autonomía, asertividade, respecto, empatía e coidado das persoas e da natureza, á luz da ética cristiá.
- Valoración dun clima de convivencia harmónico, inclusivo e pacífico construído entre todos: o diálogo e a empa-tía.
- A fraternidade humana: fillos e irmáns dun único Deus.
- A vida cristiá en comunidade.
- Actitudes de solidariedade e cooperación para unha sociedade participativa e inclusiva.
- Identidade cristiá e contorna social.
- As oracións e prácticas cristiás máis comúns na contorna social.
- A familia de Xesús e a relación de Xesús cos seus discípulos.
- A relación da persoa con Deus e as súas expresións comunitarias: a Igrexa.
- A riqueza da interculturalidade como oportunidade de desenvolvemento persoal e social.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A metodoloxía para a materia de relixión católica fundaméntase na atención personalizada ao alumnado, na diversidade de actividades, estratexias, en experiencias de aprendizaxe significativo e emocionalmente positivas, no coidado do desenvolvemento afectivo e cognitivo dos alumnos e alumnas, no aprendizaxe individualizado e cooperativo, na relación dos aprendizaxes coa contorna, nun enfoque competencial orientado á acción, ao emprendemento e á aplicación dos saberes.

Para a atención personalizada , na aula utilizamos dinámicas de educación emocional e comunicación empática. O método de traballo pode ser individual ou cooperativo, en grupo pequeno ou con todo o grupo-clase: realizaranse tarefas que promovan a colaboración, non a competitividade, e aplicaranse técnicas de traballo formal e non formal.
Aplicaremos os principios do DUA (Deseño Universal de Aprendizaxe) proporcionando varios xeitos de implicación, múltiples formas de representación da información e múltiples formas de acción e expresión do aprendizaxe. Trátase de que todo o alumnado teña oportunidade de aprender.
A nivel máis concreto usaremos situacíóns de aprendizaxe que recrean na aula situacións significativas e cotiás do entorno persoal, familiar, social e cultural dos nenos e nenas e que se refiren ás súas necesidades e intereses. A complexidade dos retos e problemas que presentan estas situacións serán axeitados ao desenvolvemento do alumnado.
As actividades que se programen terán que provocar o diálogo, o pensamento creativo e autónomo, o bó trato, a convivencia e o respecto á diferenza.
Outra metodoloxía fundamental nesta etapa é o xogo. Utilizaranse xogos que traballen e desenvolvan a atención,

memoria, imaxinación, creatividade, comunicación e a expresión en diferentes linguaxes.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Biblia infantil
Materiais funxibles para produccións artísticas (ceras de cores, lápices, témperas, papeis de cores, rotuladores...)
Paracaídas
Mandalas
Materiais audiovisuais
Murais
Imaxes de cadros, esculturas ou edificios relacionados co cristianismo.

Os materiais para produccións artísticas, os xogos e outros elementos lúdicos usaranse para provocar a resposta creativa do alumnado perante as situacións de aprendizaxe propostas, para facilitar a autoexploración interior, o recoñecemento de distintas emocións e como canalizalas e a relación entre as actividades cooperativas e o grao de satisfacción persoal.
Os materiais audiovisuais que se utilizan son curtametraxes, contos ou fábulas, vídeos ou audicións de rutinas de interiorización guiadas.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Facer unha avaliación inicial permítenos apreciar os coñecementos previos do alumnado para realizar as adaptacións oportunas e necesarias e poder partir dos seus coñecementos previos á hora de levar a cabo o desenvolvemento das diferentes secuencias didácticas e actividades.
Neste nivel usaremos unha rutina de pensamento visual coa finalidade de explorar o grao de coñecemento sobre os personaxes bíblicos e diferentes elementos relixiosos.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

A avaliación en Educación Infantil será global, continua e formativa e levarase a cabo de xeito sistemático.
Os criterios na Educación infantil pretenden ser para o profesor algúns indicadores na evaluación continua e observación do alumnado co fin de reconducir o seu propio aprendizaxe. O criterio esencial é coñecer ao neno ou nena e axudarlle no seu crecemento.
Farase a partir da análise das producións do alumnado, as escalas de valoración ou cotexo, e a observación directa e sistemática, observando as conductas e os comportamentos dos nenos e nenas, as relacións que establecen cos seus iguais e os procesos de ensino e aprendizaxe.
Como en todas as áreas de Ed. Infantil, na avaliación valórase sobre todo o progreso e o grao de consecución dos obxectivos, así como o interese do alumnado.

Criterios de recuperación:

En calquera clase de educación infantil hai alumnos e alumnas con diferentes estilos e ritmos de aprendizaxe e diferentes niveis de motivación.
A diversidade de actividades, materais e estratexias utilizados posibilita que todo o alumnado poida atopar algún que estea de acordo co seu estilo e ritmo de aprendizaxe.
Algunhas destas actividades actúan como unha extensión para aqueles alumnos sen dificultades, e outras ofrecen un reforzo para aqueles que necesitan máis apoio.O obxectivo de que todo alumno/a participe no proceso de aprendizaxe con plena satisfacción e acade o éxito de acordo ao seu nivel de capacidade e interese.

6. Medidas de atención á diversidade

A atención educativa á diversidade é o conxunto de medidas e accións deseñadas coa finalidade de adecuar a resposta educativa ás diferentes características, potencialidades, ritmos e estilos de aprendizaxe, motivacións e intereses e situacións sociais e culturais de todo o alumnado.
Ten como finalidade favorecer ao desenvolvemento persoal e social de cada un dos alumnos e alumnas e o seu potencial de aprendizaxe facilitándolles a adquisición das competencias e a consecución dos obxectivos xerais previstos.
Ríxese polos principios de normalización e inclusión, equidade e igualdade de oportunidades e non discriminación, flexibilidade e accesibilidade; interculturalidade e promoción de convivencia.
Porase énfase na detección temperá do alumnado que requira de medidas de atención a diversidade e realizarase, como quedou estipulado, unha proba diagnóstica ou avaliación inicial co conxunto do grupo clase, que poderá adoptar formas diversas. No caso da detección de alumnado con calquera tipo de necesidade de específica acudirase ao Departamento de Orientación para pedir asesoramento e levar a cabo as medidas oportunas.
A coordinación con este departamento será constante, tanto para coñecer o punto do que partimos, como para trazar itinerarios no caso de que o alumnado precise unha atención especial. Ademáis manterase contacto constante e reunións informativas co titor/a e coa familia do alumno/a en cuestión.
As medidas de atención a diversidade adoptadas aparecen reflectidas no Plan de Atención a Diversidade, como establece a lexislación vixente.

Tendo en conta o aquí exposto seguiranse os seguintes criterios metodolóxicos:
- O primeiro paso será identificar o tipo de dificultades que ten un alumno ou alumna xa que poden deberse a dificultades específicas, problemas emotivo - relacionais e/ou de conduta, altas capacidades intelectuais ou condicións persoais ou de historia escolar moi desfavorable.
- Porase especial coidado en formar grupos heteroxéneos no traballo colaborativo que favorezan a inclusión de todo o alumnado.
- Favorecer a aprendizaxe con materiais manipulativos que poidan facilitar o desenvolvemento dos alumnos e alumnas.
- Fomentar a mellora do autoconcepto e a autoestima, aprendendo a reflexionar sobre si mesmos.
- Adaptación dos tempos e instrumentos ou procedementos de avaliación.
-Reforzar os logros, por pequenos que sexan, para motivar os/as alumnos/as nas aprendizaxes.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.1 - Educación para a paz		X	X			
ET.2 - Educación para a igualdade de xénero	X		X		X	
ET.3 - Educación para a saúde	X		X			
ET.4 - Educación para a sostenibilidade e a ecoloxía	X					
ET.5 - Educación para o consumo responsable	X					X
ET.6 - Educación para a solidariedade	X	X	X	X	X	X

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición
A nosa pequena creación	Visitaremos a horta escolar alomenos tres veces durante o curso, unha cando as prantas están recién prantadas , outra cando empezan a medrar e outra cando xa son visibles os productos cultivados.
A foto solidaria	Faremos fotos en distintos espazos do colexio que logo se exporán como aportación aos proxectos solidarios que se fagan no colexio.
Día da Paz	O alumnado deste nivel participará nas actividades propostas dende a biblioteca escolar ou dende oo equipo de aextraescolares para festexar o día 30 de xaneiro.
Día das familias acolledoras	O día das familias acolledoras (31 de maio) participaremos nun contacontos sobre esta medida de protección do menor.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Realizo a miña programación de aula de forma coherente e meditada.
Creo materiais didácticos para apoiar o aprendizaxe.
Aplico diversas metodoloxías para promover o aprendizaxe activo.
Realizo actividades baseadas no aprendizaxe cooperativo.
Adapto as actividades a diversidade da aula.

Potencio a participación dos alumnos na aula.
Vinculo o aprendizaxe ca vida real.
Emprego técnicas e instrumentos de avaliación variados que orienten o alumnado para o seu desenvolvemento.
Utilizo a avaliación para favorecer a aprendizaxe.
Fomento a autoavaliación e a coavaliación.
Reflexiono sobre o meu exercicio docente establecendo puntos febles e fortes.
Realizo formación para mellorar como profesional máis alá da que me proporciona e suxire o centro.

Descrición:

A avaliación é un elemento esencial no proceso de ensinanza-aprendizaxe e debe aplicarse tanto na aprendizaxe dos alumnos coma na revisión da práctica docente. Recoller sistemáticamente información relevante sobre a nosa práctica docente permítenos reaxustar a intervención educativa de acordo coas aprendizaxes reais do alumnado. A finalidade non é outra que mellorar o proceso de aprendizaxe de cada alumno, o funcionamento do grupo clase, a nosa propia práctica e o funcionamento do centro escolar.
Utilizaremos como ferramenta de autoavaliación docente unha lista de control de diferentes ítems Esta lista pretende ser unha guía para revisar a nosa actividade docente e poder crear a partir das nosas repostas novas liñas de mellora cara o próximo curso. Para cumprimentar esta lista de control debemos marcar a casilla na que nos atopamos en relación o ítem exposto. Para iso dispoñemos de catro niveis de frecuencia: Nivel 1: pouco. Nivel 2: ás veces. Nivel 3: frecuentemente. Nivel 4: sempre.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Revisaremos a programación trimestralmente. Como instrumento de avaliación empregaremos un cadro no que se reflicten diferentes aspectos:
-Motivación inicial do alumnado e durante todo o proceso.
-Presentación dos contenidos.
-Recursos e organización.
-Clima da aula.
-Seguimento/control de ensino/aprendizaxe.
-Diversidade.
Como propostas de mellora destacamos a optimización dos tempos nas sesións. A estrutura física do colexio (ten catro andares) dificulta os desprazamentos do alumnado de infantil e reduce de xeito significativo a duración das sesións.
-Programar as tarefas e actividades das unidades didácticas tendo máis en conta as pausas lectivas para coordinar as clases das dúas liñas deste nivel.

9. Outros apartados